

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 53 • nr. 4 • april 2017 • € 1,75 • www.sp.nl

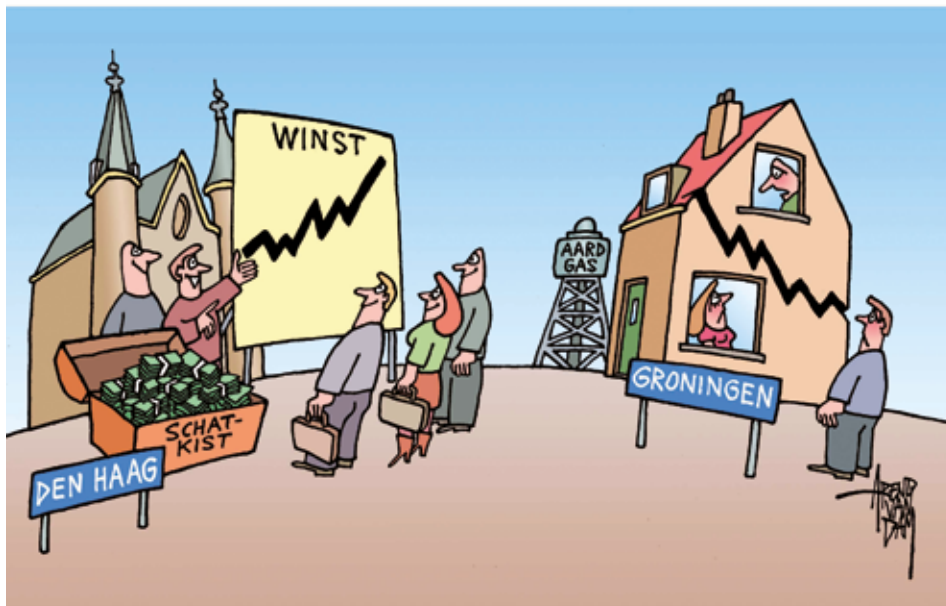

14

DE CIJFERS, DE ANALYSE, HET PERSPECTIEF

BELGISCH OFFENSIEF TEGEN DE GRAAIERS

Arend van Dam

baten en lasten

DE PUBLIEKE SECTOR AAN HET WOORD

Tussen 2008 en 2016 heeft de SP gesproken met ruim 60.000 werkers in de publieke sector. Verloskundigen, leerkrachten, politieagenten, wetenschappers en nog veel meer. Die onderzoeken zijn gepubliceerd in de rapportenreeks 'Aan het woord'. Ineke Palm van het Wetenschappelijk Bureau beschrijft de grote lijn van al die onderzoeken nu in het rapport 'De publieke sector aan het woord'. De oproep: samen met de werkers in de publieke zaak de marktwerking stoppen, het publieke belang borgen, de publieke moraal herstellen en de publieke sector democratiseren.

<https://www.sp.nl/ZJt>

★ ROOD

jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

ROOD ZOMERSCHOOL 2017

Van 22 tot en met 27 juli organiseert ROOD de Zomerschool: een toffe week vol leerzame scholingen. Het thema dit jaar is *Revolutie*.

Het belooft weer een inspirerende week te worden, met interessante sprekers. Zo is onder anderen SP-voorzitter Ron Meyer

aanwezig. Natuurlijk is de Zomerschool niet alleen leerzaam, maar ook heel gezellig.

Meld je dus snel aan, door 40 euro over te maken op rekeningnummer NL35RABO0321512812 ten name van Rood, jongeren in de SP. Vermeld hierbij je naam,

je lidnummer en 'zomerschool'. De Zomerschool vindt plaats op een prachtige locatie nabij Meppel.

Vragen kun je mailen naar rood@sp.nl en over het precieze programma wordt snel meer bekend.

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie

Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving

Robert de Klerk, Gonnie Sluijs, Nynke Vissia

Aan dit nummer werkten mee

Nico Brons, Robin Bruinsma, Henk Drenth,
Patty Hamerslag, Margot de Heide,
Erik van 't Hullenaar, Wiebe Kiestra,
Paul Peters, Karen Veldkamp

Foto cover

Paul Peters / SP

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties

Arend van Dam
Wim Steenhagen

De Tribune op Internet

www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement

€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen

T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in

gesproken vorm
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen
met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgelideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Alle 14 goed!

De nieuwe SP-Kamerfractie

4

Verkiezingsavond

Van Boxmeer naar Den Haag...
en weer terug

6

De analyse

Valt het nou mee of valt
het tegen, Ron?

12

Peter Mertens

'Links moet de mensen leren
de ruggen te rechten'

18

Zij die nieuwe wegen inslaan

Acht Kamerleden nemen afscheid

24

- 9** Verkiezingsuitslagen: Zo stemde Nederland
- 14** Campagnehelden: 'Verkiezingen of niet, wij zijn er voor de mensen'
- 22** Eindelijk: SP-wet aangenomen tegen verdringing en werken zonder loon
- 28** LinksVoor: Tamara Koppelaar houdt van wild
- 29** Tijmen leest over de Teevendeaal: De rekening voor Rutte

- 16, 17, 27** Nieuws **30** Prikbord **31** Puzzel
- 32** Theo de buurtconciërge

COLUMN

Het eenvoudige dat zo moeilijk te verwezenlijken is

SP'er Jimmy Dijk gaat twee dagen na de verkiezingen op bezoek bij de bewoners van de wijk Selwerd in Groningen. 'Zijn er nog stemmen te winnen dan?', vragen journalisten hem. 'Nee,' zegt Jimmy, 'een socialist gaat niet alleen de buurt in om stemmen te winnen.' In Selwerd wordt asbest gesaneerd, worden daken vernieuwd en ramen vervangen. Prima, zou je denken. Maar die renovatie gebeurt met de bewoners nog in de huizen. Een week lang hebben mensen geen gas, anderhalve week geen warm water en twee weken kunnen ze hun keuken niet gebruiken. Op beelden van lokale omroep Oog TV is te zien hoe asbest gesaneerd wordt in een kamer waar een kind op de bank slaapt. De woningcorporatie voert grote werkzaamheden uit onder de noemer onderhoudswerk en woningverbetering. Hopend de bewoners dan geen vergoeding te hoeven betalen om bijvoorbeeld tijdelijk elders te kunnen wonen. Jimmy en de mensen van de Populierenlaan in Selwerd pikken dit niet. Ze dreigen met acties, bijvoorbeeld douchen, slapen en eten in het kantoor van woningcorporatie Nijestee.

In het hele land trekken SP'ers het land in. Niet om stemmen te winnen, maar om met mensen in buurten, op scholen en op werkvloeren vooruitgang te pakken. Ze halen die vrijdag en zaterdag alweer tientallen nieuwe ideeën op. Van de buslijn tot het buurthuis. Wat heeft de lekkende dakgoot, de onveilige straat of het trapveldje nou met socialisme te maken? Nou, alles. Wat is er méér socialistisch dan de woonomstandigheden nu en hier te verbeteren? Wat is een betere manier om individualisering te bestrijden dan de samenhang, gemeenschapszin en bemoeienis met de eigen omgeving te versterken? De SP zit vol Jimmy's en ons land vol Selwerds. We gaan komend jaar 1 miljoen mensen spreken en een betere buurt en samenleving afdwingen.

Zal dat soms moeilijk zijn? Zeker! Maar om met de Duitse schrijver Brecht te spreken: Es ist das Einfache das schwer zu machen is.

Ron Meyer
voorzitter SP

ALLE 14 GOED!

Een spetterend team

Op 22 maart zijn we als vernieuwde SP-fractie in de Tweede Kamer aangetreden, met maar liefst zeven nieuwe Kamerleden. Alle veertien staan we klaar om te knokken. We zetten de strijd voort tegen ongelijkheid en armoede. We maken ons sterk voor goede kansen voor de jeugd en een waardige oude dag voor ouderen. We verzetten ons tegen extremisme, oorlog en geweld. Met een team waar het enthousiasme vanaf spat!

Onze zeven nieuwe Kamerleden staan te trappelen om de voor hen nieuwe wereld te ontdekken. Een deel van de blijvende Kamerleden kiest ervoor om een nieuw werkterrein te verkennen.

Renske Leijten neemt na vele jaren afscheid van de portefeuille Zorg en wordt woordvoerder Financiën en Europa. Sadet Karabulut, die continu de degen heeft gekruist met de minister van Sociale Zaken over Werk en Inkomen, verlegt haar terrein naar Buitenlandse Zaken en Defensie. Sandra Beckerman, die Groningers bijstond tegen de gasgiganten en de SP in de provincie Groningen de grootste maakte, houdt zich ook in de Kamer bezig met Energie en Gaswinning en neemt ook Wonen en Wijken voor haar rekening.

Frank Futselaar en Peter Kwint gaan zich bezighouden met onder andere Onderwijs. Onze wens voor kleinere klassen en de strijd tegen het leenstelsel is bij hen ongetwijfeld in goede handen. Nine Kooiman en Lilian Marijnissen gaan op Zorg voortbouwen op het goede werk van hun voorgangers op deze portefeuille.

Maarten Hijink bekommert zich om Economische Zaken en handelsverdragen zoals TTIP en CETA, terwijl Cem Lacin zich verdiept in Infrastructuur, Verkeer en Milieu. Justitie en Sport blijft het terrein van Michiel van Nispen en Ronald van Raak blijft woordvoerder Binnenlandse Zaken en Veiligheid. Maar ook Koninkrijksrelaties, waar hij de strijd heeft aangeboden met corrupte politici in de overzeese gebieden. Bij Bart van Kent en Jasper van Dijk liggen de onderwerpen Werk en Inkomen, Pensioenen en Integratie.

En ik? Ik ben de trotse aanvoerder van dit team. We komen met voorstellen om Nederland beter te maken en deinzin niet terug om actie te voeren, binnen maar vooral ook buiten de Kamer. Wij gaan met deze nieuwe club de strijd aan. Samen met jou. Doe je mee?

Emile Roemer
fractievoorzitter
SP

Foto: hams van de Poel©

UITSLAGENAVOND

‘STABIEL IN ZULKE INSTABIELE TIJDEN’

Wisselende stemmingen tekenen de uitslagenavond van de SP in het Haagse Theater aan het Spui. Eerst de opluchting, dan toch de teleurstelling, maar uiteindelijk het optimisme.

HET WOORDJE ‘ALS’. Het valt zo vaak in de bus waarmee de SP'ers uit de 'Roemer-regio' op verkiezingsavond van Boxmeer naar Den Haag reizen. Als de peilingen er naast zitten... als Rutte die Turkse ministers geen halt had toegeroepen... als we de grootste op links worden... De socialisten uit Noordoost-Brabant en Noord-Limburg speculeren volop. Theo Weenink, vele jaren samen met Roemer de spil van de Boxmeerse SP, houdt

foto hans van de Poel©

foto Nymke Vissia

foto's Paul Peters

Linkerpagina: Speech van Emile Roemer na de exit-poll. **Rechterpagina, boven:** In afwachting van de uitslag. **Boven rechts:** singer-songwriter Kira. **Onder links:** SP-huisband SPic en SPan. **Rechtsonder:** Een eerste analyse van SP-voorzitter Ron Meyer.

zich echter overwegend op de vlakke. Dit is niet zijn eerste verkiezingsavond en hij weet hoe de electorale bal kan rollen. Na de verkiezingsavond van 2012 liep hij zorgzaam door de bus om teleurgestelde partijgenoten een hart onder de riem te steken. Zou hij dat vannacht weer moeten doen?

Als de bus aankomt bij het Haagse Theater aan het Spui, wordt net het resultaat van de

eerste exitpoll bekend gemaakt. De SP krijgt veertien zetels. Geen luid gejuich in de zaal, geen euforie. Maar ook geen grafstemming of teneergeslagen sfeer. Veertien zetels. Minder dan gehoopt, maar beduidend meer dan de peilingen de partij maanden eerder toedichtten. Zo goed als overeind gebleven, stabiel, na zo'n lange, harde campagne die eerst de PVV en GroenLinks, en vervolgens het CDA als sensationele winnaar leek te

gaan opleveren. Die partijen boeken inderdaad zetelwinst. Maar het is de VVD die, ondanks zwaar verlies, de grootste blijft. En wanneer de SP-huisband Spik & Span de eerste maten inzet, beginnen – net als in de bus – de speculaties: ditmaal over de samenstelling van een nieuwe Haagse coalitie. Al snel komt de eerste lokale uitslag binnen. Dat is traditioneel Schiermonnikoog. Maar daarna wordt het stil. Want deze keer

De sfeer in Theater aan het Spui in Den Haag was uitstekend.

worden uit angst voor hackers alle stemmen met de hand geteld. Dat kan dus nog laat worden. Toch koddig: de alom bejubelde digitalisering die zichzelf opvreet. Anno 2017 stemmen we dus weer gewoon met het rode potlood. En daarom is deze verkiezingsavond toch anders dan anders. Waar eerder doorlopend gejuicht – of getreurd – kon worden als de uitslag in Winschoten, Kerkrade, Hilvarenbeek of Almelo binnenkwam, mogen we nu blij zijn als er überhaupt voor middernacht een paar uitslagen ergens uit het land komen. En blijkbaar ook zó 2017: security-mensen in de zaal, die je met de zorgvuldig ingestudeerde blik van 'kijk-mij-hier-eens-effe-op-m'n-hoede-zijn' aankijken als je je schouder tas even op de grond zet.

'Trots? Ja!'

Wie trouwens denkt dat de Boxmeerse clan vanavond van ver moest komen, moet toch eens verder kijken in Theater aan het Spui. Daar is bijvoorbeeld helemaal uit Groningen Eelco Eikenaar, de SP-gedeputeerde die over gaswinning gaat en een verbeterde strijd voert tegen de NAM. En gaswinning in de noordelijke provincie groeide uit tot een landelijk thema tijdens deze verkiezingscampagne. Later zal Eikenaar tevreden vaststellen dat Oost-Groningen grotendeels rood kleurt. In de gemeenten Veendam, Delfzijl, Oldambt, Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde zal de SP de grootste blijken. Uit een andere uithoek van het land komen Irma Koopman en Ben Rewinkel. Het tweetal uit het Zuid-Limburgse Landgraaf is goedgemutst, want ze vermoeden een goede uitslag in

hun gemeente. Dat blijkt een goede inschatting, want met 16,7 procent van de stemmen wordt de SP er tweede.

En dan stijgt toch een luid gejuich op. Dat is als Emile Roemer, geflankeerd door de mensen van de kandidatenlijst, het podium betreedt en verwoordt hoe velen het voelen: 'Om maar meteen met de deur in huis te vallen: had ik gehoopt op meer? Ja! Ben ik trots op ons? Ja!' De SP-leider spreekt van 'een inhaalrace waar ik trots op ben'. 'Trots dat je in zulke instabiele tijden stabiel bent. We hebben onszelf teruggeknopt en een basis gelegd om de komende jaren op door te bouwen. Wij krijgen Nederland in beweging en doen we dat niet in de Kamer, dan doen we 't op straat. Wij laten de mensen in Groningen, de mensen met Q-koorts, de mensen in de zorg en de mensen met de laagste inkomens niet zakken. We stonden er gisteren, we staan er vandaag en we staan er morgen.' Die woorden worden door de zaal massaal beantwoord met een bekende kreet: 'Actie, actie!' Het signaal is helder. De partij richt de blik naar voren en de doelen zijn helder. Opnieuw neemt Spik & Span de muziekinstrumenten ter hand. En nu gaan de voetjes wel heel duidelijk van de vloer. Een gering verlies, en toch optimisme. Optimisme voor de toekomst.

Smartphone

In de bus terug naar Boxmeer is Theo Weenink bijna de enige die niet slaapt. Op zijn smartphone checkt hij uitslagen die nu, om twee uur 's nachts, binnen komen druppelen. Nee, die van Boxmeer is nog steeds niet binnen. Die van Gennep en Bergen wel: in beide Noord-Limburgse gemeenten in de 'Roemer-regio' is de SP de grootste. Als de bus om kwart over drie in Boxmeer aankomt, wordt duidelijk dat de SP ook in Boxmeer met 27,5 procent van de stemmen alle concurrenten ruim achter zich laat. De volgende ochtend is Theo ondanks de extreem korte nacht alweer op pad. Met een ladder en een affiche 'SP-stemmers bedankt' die hij op een Boxmeers aanplakbord gaat plakken. Een fotograaf van Dagblad De Gelderlander maakt een foto van het tafereel en plaatst die de volgende dag met een bijschrift: "Ook al is Boxmeer de woonplaats van lijsttrekker Emile Roemer, dat betekent niet dat de SP het vanzelfsprekend vindt dat veel mensen er op de partij stemmen." En zo is het maar net. In instabiele tijden is niets vanzelfsprekend. Maar de SP staat er. ●

tekst Rob Janssen

UITSLAGEN

LEGENDA: ROOD IS GOED!

Zowel in de tabel als op de kaartjes (volgende pagina) zijn de volgende kleurcodes gebruikt.

Uitslag landelijk		
Partij	2017	2012
	zetels	zetels
VVD	33	41
PVV	20	15
CDA	19	13
D66	19	12
GL	14	4
SP	14	15
PvdA	9	38
CU	5	5
PvdD	5	2
50Plus	4	2
SGP	3	3
Denk	3	0
FvD	2	0

Stijgers en dalers

Het verschil tussen de uitslag in 2017 en die in 2012

■ meer dan een halve procent gestegen

■ ongeveer gelijk gebleven

■ meer dan een halve procent gedaald

Rangorde

Was de SP in deze gemeente de grootste?

Het getal geeft de rangorde aan.

■ SP is nummer 1

■ SP is 2^e of 3^e

■ SP is 4^e of 5^e

■ SP is 6^e of lager

Bronnen: NRC, ND en Kiesraad

* In gemeenten die sinds de verkiezingen in 2012 een herindeling hebben gehad – aangegeven met een '*' – is de uitkomst in 2012 een geschatte gemiddelde uitkomst van de voormalige gemeenten.

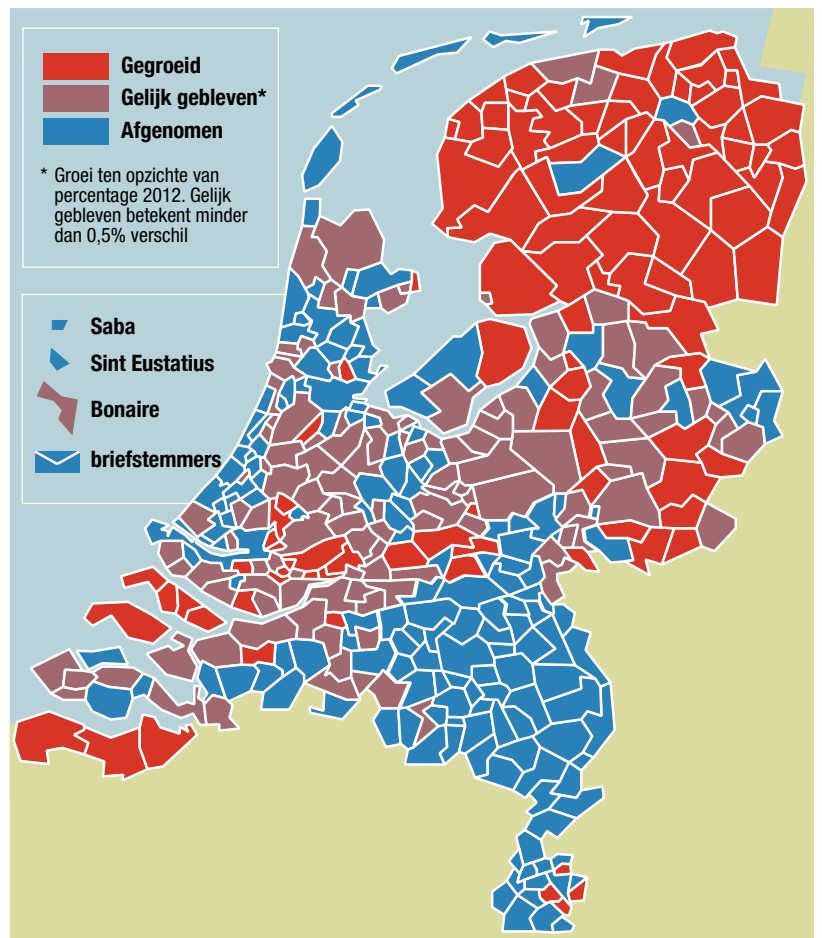
Uitslag per gemeente

gemeente	SP % '17 ('12)	ranglijst	+ / -	rang
Aa en Hunze	11,2 (8)	3	■	■
Aalburg	5,3 (5,4)	6	■	■
Aalsmeer	4,7 (4,1)	6	■	■
Aalten	12,8 (12,1)	3	■	■
Achtkarspelen	11,2 (8,7)	4	■	■
Alblasserdam	7,3 (6,4)	6	■	■
Albrandswaard	7,8 (6,5)	5	■	■
Alkmaar*	8,6 (10,9)	6	■	■
Almelo	11 (11,2)	4	■	■
Almere	8,6 (9,6)	5	■	■
Alphen aan den Rijn*	6,5 (6,8)	6	■	■
Alphen-Chaam	9,1 (9,4)	5	■	■
Ameland	6,3 (7,6)	6	■	■
Amersfoort	7 (8,1)	6	■	■
Amstelveen	5,5 (6,5)	7	■	■
Amsterdam	6,5 (9,2)	7	■	■
Apeldoorn	8,1 (8,5)	6	■	■
Appingedam	19,5 (13)	1	■	■
Arnhem	10 (12,9)	5	■	■
Assen	12 (10,2)	3	■	■
Asten	12,2 (12,8)	4	■	■
Baarle-Nassau	9,9 (10,5)	4	■	■
Baarn	5,9 (5,9)	6	■	■
Barendrecht	5,9 (6,1)	6	■	■
Barneveld	3,2 (3,6)	7	■	■
Bedum	12,7 (9,2)	2	■	■
Beek	11,2 (12,4)	3	■	■
Beemster	4,9 (6,3)	7	■	■
Beesel	12,2 (12,8)	4	■	■
Bellingwedde	18,4 (14,5)	2	■	■
Berg en Dal*	14,8 (15,1)	3	■	■
Bergeijk	11,5 (12,8)	4	■	■
Bergen (L)	20,3 (20,8)	1	■	■

gemeente	SP % '17 ('12)	ranglijst	+ / -	rang
Bergen (NH)	5,8 (6,8)	7	■	■
Bergen op Zoom	10,6 (11,4)	3	■	■
Berkelland	12,9 (10,6)	3	■	■
Bernheze	15,3 (16,5)	3	■	■
Best	11,7 (12,3)	5	■	■
Beuningen	12,6 (14,4)	4	■	■
Beverwijk	9,9 (9,7)	4	■	■
Binnenmaas	6,6 (6,7)	5	■	■
Bladel	13,9 (15)	3	■	■
Blaricum	4,4 (5,4)	7	■	■
Bloemendaal	3 (3,5)	6	■	■
Bodegraven-Reeuwijk	4 (4,3)	8	■	■
Boekel	14,9 (17)	3	■	■
Bonaire	3 (4,8)	9	■	■
Borger-Odoorn	14,4 (9,9)	3	■	■
Borne	10,1 (10,4)	5	■	■
Borsele	7,8 (8,4)	5	■	■
Boxmeer	27,5 (31,6)	1	■	■
Boxtel	14,3 (15,8)	2	■	■
Breda	9,5 (11,3)	5	■	■
Brielle	8,6 (9,4)	5	■	■
Bronckhorst	9,2 (9)	4	■	■
Brummen	10,9 (9,3)	5	■	■
Brunssum	18,5 (17)	2	■	■
Bunnik	4,5 (5,5)	7	■	■
Bunschoten	2,4 (2,5)	7	■	■
Buren	6,4 (5,8)	5	■	■
Capelle aan den IJssel	8,9 (8)	4	■	■
Castricum	7 (7,8)	7	■	■
Coevorden	11,6 (8,5)	4	■	■
Cranendonck	12,4 (14,1)	4	■	■
Cromstrijen	7 (6,4)	5	■	■
Cuijk	19,3 (22,5)	2	■	■
Culemborg	7,1 (8,1)	6	■	■
Dalfsen	6,6 (7,1)	6	■	■

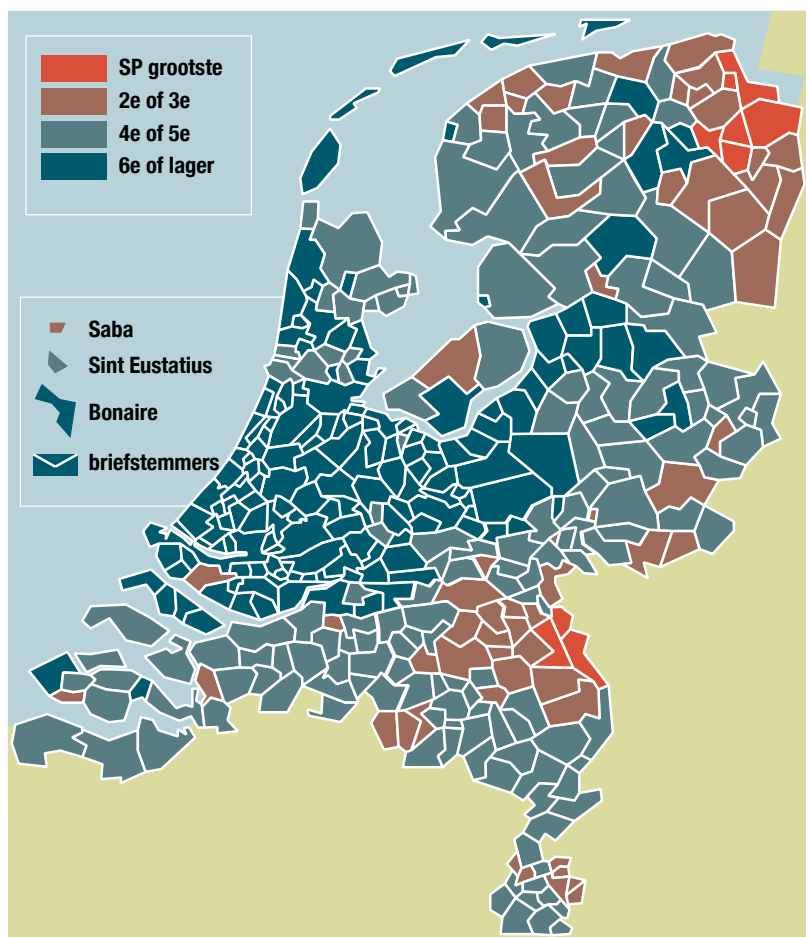
gemeente	SP % '17 ('12)	ranglijst	+ / -	rang
Dantumadiel	12,3 (9,8)	3	■	■
De Bilt	5,8 (6,4)	7	■	■
De Fryske Marren*	9,2 (8)	5	■	■
De Marne	13,9 (11,9)	2	■	■
De Ronde Venen	4,1 (4,4)	7	■	■
De Wolden	7,4 (6)	5	■	■
Delft	6,7 (8,3)	6	■	■
Delfzijl	16,7 (11,9)	1	■	■
Den Helder	8,3 (9,1)	5	■	■
Deurne	13,7 (15,2)	4	■	■
Deventer	10,3 (10,1)	5	■	■
Diemen	7,3 (9,2)	6	■	■
Dinkelland	6,2 (7,5)	5	■	■
Doesburg	14,6 (15,5)	2	■	■
Doetinchem	12,5 (11,3)	5	■	■
Dongen	12 (12,8)	4	■	■
Dongerdeed	10,5 (10,2)	4	■	■
Dordrecht	9,3 (9,7)	4	■	■
Drechterland	6,9 (7,3)	5	■	■
Drimmelen	11,3 (11,7)	4	■	■
Dronten	7,3 (6,8)	5	■	■
Druuten	13,1 (13,8)	3	■	■
Duiven	10,7 (11)	5	■	■
Echt-Susteren	12,6 (13,3)	4	■	■
Edam-Volendam*	3,6 (4,5)	8	■	■
Ede	4,9 (5,2)	8	■	■
Eemnes	5,7 (6,5)	6	■	■
Eemmond	16,3 (12,4)	2	■	■
Eersel	11,8 (12,3)	3	■	■
Eijsden-Margraten	9,6 (10,6)	5	■	■
Eindhoven	11,4 (14)	5	■	■
Elburg	4,9 (6)	6	■	■
Emmen	15,3 (11)	2	■	■
Enkhuizen	10,8 (9,9)	4	■	■

gemeente	SP % '17 ('12)	ranglijst	+ / -	rang
Enschede	11,5 (11,7)	5		
Epe	7,5 (6,8)	5		
Ermelo	5,3 (5,8)	8		
Etten-Leur	11 (12)	4		
Ferwerderadiel	10,6 (10,1)	3		
Franekeradeel	10,6 (9,8)	4		
Geertruidenberg	13,5 (12,7)	3		
Geldermalsen	5,6 (5,1)	6		
Geldrop-Mierlo	13,2 (15,5)	4		
Gemert-Bakel	15,8 (17,7)	3		
Gennep	21,6 (24,7)	1		
Giessenlanden	6,2 (5,2)	7		
Gilze en Rijen	12,3 (12,4)	4		
Goeree-Overflakkee*	6,6 (6,1)	6		
Goes	10,2 (9,8)	4		
Goirle	13,2 (13,6)	4		
Gooise Meren*	4,5 (4,8)	6		
Gorinchem	8,7 (9,2)	5		
Gouda	7,2 (7,8)	6		
Grave	15,9 (18)	2		
Groningen	10,8 (11,8)	4		
Grootegeest	10,3 (8,3)	5		
Gulpen-Wittem	12 (13,5)	4		
Haaksbergen	9,9 (9,2)	5		
Haaren	10,2 (11,6)	4		
Haarlem	7 (9,2)	6		
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	5,7 (6,4)	7		
Haarlemmermeer	5,8 (5,9)	6		
Halderberge	12,2 (11,7)	4		
Hardenberg	8,7 (7,8)	5		
Harderwijk	5,6 (6,1)	7		
Hardinxveld-Giessendam	5,4 (4,4)	6		
Haren	6,4 (6,3)	6		
Harlingen	12,4 (11)	6		
Hattem	7,2 (6,7)	6		
Heemskerk	9,3 (9,8)	5		
Heemstede	3,5 (4,5)	8		
Heerde	7,5 (6,4)	5		
Heerenveen*	11,9 (9,5)	3		
Heerhugowaard	9,3 (9,7)	5		
Heerlen	19,8 (21,2)	2		
Heeze-Leende	10,5 (12,7)	5		
Heiloo	5,5 (6,1)	7		
Hellendoorn	9,3 (9,8)	4		
Hellevoetsluis	8,7 (9,2)	4		
Helmond	14,2 (16,6)	3		
Hendrik-Ido-Ambacht	6,1 (5,6)	7		
Hengelo	13 (13,2)	3		
Het Bildt	12,8 (10,5)	3		
Heumen	11 (12,2)	4		
Heusden	11,2 (12)	4		
Hillegom	6,5 (6,7)	6		
Hilvarenbeek	11,7 (12,1)	4		
Hilversum	7 (8,2)	6		
Hof van Twente	8,2 (7,7)	5		
Hollands Kroon	8,2 (8,2)	5		
Hoogeveen	12,6 (9,8)	4		
Hoogezand-Sappemeer	17,6 (13,2)	1		
Hoorn	9,7 (10,4)	5		
Horst aan de Maas	13,7 (15,4)	3		
Houten	5,8 (6,5)	7		
Huizen	5,4 (5,9)	7		
Huist	12,2 (11,6)	4		
IJsselstein	6,7 (7,5)	6		
Kaag en Braassem	5,3 (5,6)	6		
Kampen	7,8 (8,2)	6		
Kapelle	7,3 (7,9)	6		
Katwijk	4,4 (5)	7		
Kerkrade	19,3 (16,9)	2		
Koggenland	6,6 (6,7)	5		
Kollumerland en Nieuwkruisland	10,4 (10,2)	4		
Korendijk	5,9 (6,2)	6		
Krimpen aan den IJssel	6,4 (5,5)	7		

gemeente	SP % '17 ('12)	ranglijst	+ / -	rang
Krimpenerwaard*	5,9 (5,8)	7		
Laarbeek	15,3 (16,2)	4		
Landerd	16,3 (17,4)	3		
Landgraaf	16,7 (16,9)	2		
Landsmeer	8,4 (7,2)	5		
Langedijk	7 (7,9)	6		
Lansingerland	4,2 (4,4)	7		
Laren	3,8 (4,2)	5		
Leek	11,8 (9,1)	3		
Leerdam	7 (6,6)	5		
Leeuwarden*	12 (10,8)	4		
Leeuwarderadeel	11,5 (9,9)	3		
Leiden	6,6 (8,5)	6		
Leiderdorp	6,1 (6,6)	7		
Leidschendam-Voorburg	5,3 (6,1)	7		
Lelystad	8,1 (9,6)	3		
Leudal	10,9 (12,3)	5		
Leusden	5,9 (5,7)	7		
Lingewaal	5,6 (5,3)	7		
Lingewaard	11,1 (11,3)	5		
Lisse	5,5 (5,5)	6		
Littenseradiel	9 (8,1)	4		
Lochem	7,6 (7,8)	5		
Loon op Zand	11,3 (11,7)	4		
Lopik	4,7 (4,6)	7		
Loppersum	14,7 (10,9)	2		
Losser	10 (11)	5		
Maasdriel	8,7 (9,5)	4		
Maasgouw	12,2 (11,8)	4		
Maassluis	6,8 (7,8)	5		
Maastricht	11,3 (12,6)	4		
Marum	11,5 (9,1)	4		
Medemblik	7,3 (7,9)	5		
Meerssen	11,3 (12,8)	5		
Meerijstad*	13,4 (14,8)	3		
Menameradiel	11 (8,7)	3		
Menterwolde	20,2 (13,9)	1		
Meppel	11,7 (9,1)	3		

gemeente	SP % '17 ('12)	ranglijst	+ / -	rang
Middelburg	9,9 (9,8)	5		
Midden-Delfland	3,7 (4,4)	8		
Midden-Drenthe	10,9 (8)	4		
Mill en Sint Hubert	19,7 (22,3)	3		
Moerdijk	11,7 (11,8)	4		
Molenwaard*	4,8 (4,2)	6		
Montferland	8,4 (11,9)	4		
Montfoort	4,5 (4,8)	8		
Mook en Middelaar	11,1 (14,5)	4		
Neder-Betuwe	5,2 (4,2)	5		
Nederweert	11,1 (11,7)	4		
Neerijnen	5,8 (5,8)	6		
Nieuwegein	9,7 (9,5)	5		
Nieuwkoop	5,1 (4,8)	6		
Nijkerk	4,7 (5)	8		
Nijmegen	11,2 (15)	4		
Nissewaard*	10,5 (10,5)	3		
Noord-Beveland	8,5 (9,3)	4		
Noordenveld	9,8 (8,4)	7		
Noordoostpolder	8,4 (7,1)	4		
Noordwijk	5,7 (5,6)	6		
Noordwijkerhout	5,7 (6,4)	6		
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	10,1 (11,6)	4		
Nunspeet	3,9 (4)	7		
Nuth	12,8 (13)	4		
Oegstgeest	4 (4,9)	7		
Oirschot	12,1 (14,5)	4		
Oisterwijk	10,3 (11,1)	5		
Oldambt	19,5 (15,4)	1		
Oldebroek	5,3 (5,1)	6		
Oldenzaal	10,5 (11,8)	5		
Olst-Wijhe	9,2 (9,2)	5		
Ommen	6,2 (6,5)	6		
Onderbanken	15,6 (16,4)	2		
Oost Gelre	10,8 (10,1)	4		
Oosterhout	10,7 (11)	5		
Ooststellingwerf	11,9 (10,3)	4		

gemeente	SP % '17 ('12)	ranglijst	+ / -	rang
Oostzaan	6,7 (7,2)	6		
Opmeer	6,3 (7,1)	6		
Opsterland	8,4 (9,7)	4		
Oss*	17,2 (19,6)	2		
Oud-Beijerland	6,4 (7,1)	6		
Oude IJsselstreek	13,3 (12,8)	3		
Ouder-Amstel	4,8 (5,1)	7		
Oudewater	4,3 (4,1)	8		
Overbetuwe	8,9 (9,4)	5		
Papendrecht	7,9 (7,6)	4		
Peel en Maas	10,5 (11,2)	4		
Pekela	24 (17,7)	2		
Pijnacker-Nootdorp	4,8 (5,2)	6		
Purmerend	9,1 (9,8)	4		
Putten	3,8 (4)	7		
Raalte	8 (8,8)	4		
Reimerswaal	6,2 (5,9)	5		
Renkum	7 (8,2)	6		
Renswoude	3,2 (2,8)	7		
Reusel-De Mierden	14,3 (15,2)	3		
Rheden	11,2 (11,1)	4		
Rhemen	4,9 (4,5)	8		
Ridderkerk	7,6 (7,9)	5		
Rijnwaarden	14 (13,4)	4		
Rijssen-Holten	4,6 (4,9)	7		
Rijswijk	6,5 (7,3)	6		
Roerdalen	11,4 (12)	4		
Roermond	11,4 (11,9)	4		
Roosendaal	10,6 (11,8)	4		
Rotterdam	8,4 (9,9)	5		
Rozendaal	1,5 (3,3)	10		
Rucphen	10,2 (11)	4		
Saba	26,1 (8,9)	2		
Schagen*	7,9 (8,3)	6		
Scherpenzeel	3,4 (3,2)	7		
Schiedam	9,5 (10)	4		
Schiermonnikoog	7,7 (9,4)	6		
Schinnen	13 (12,6)	4		

gemeente	SP % '17 ('12)	ranglijst	+ / -	rang
Schouwen-Duiveland	8 (7,5)	5		
's-Gravenhage	6 (7,5)	8		
's-Hertogenbosch*	10,7 (13)	5		
Simpelveld	15,1 (13,9)	4		
Sint Anthonis	20,2 (24,3)	3		
Sint Eustatius	1,9 (21)	5		
Sint-Michiëlsgestel	12,1 (13,2)	5		
Sittard-Geleen	13 (14,3)	4		
Sliedrecht	8 (7,4)	6		
Slochteren	13,8 (10)	2		
Sluis	11,1 (10)	5		
Smallingerland	12,5 (10)	3		
Soest	5 (6)	6		
Someren	11,3 (13,3)	4		
Son en Breugel	8,4 (10,7)	5		
Stadskanaal	16,6 (11,9)	2		
Staphorst	2,6 (2,6)	7		
Stede Broec	10,1 (9,8)	5		
Steenbergen	10,9 (10,9)	4		
Steenwijkerland	9,2 (8,1)	4		
Stein	14,6 (15)	3		
Stichtse Vecht	5,7 (6)	6		
Strijen	7,1 (6,8)	5		
Súdwest-Fryslân*	9,8 (8,8)	4		
Ten Boer	13,2 (9,6)	2		
Terneuzen	10,9 (9,9)	4		
Terschelling	6,7 (7,9)	7		
Texel	8,1 (9,2)	6		
Teylingen	5,1 (5,8)	6		
Tholen	8 (7,6)	5		
Tiel	8,6 (9,2)	5		
Tilburg	11,3 (14,1)	5		
Tubbergen	5,4 (7,1)	5		
Twenterand	9,5 (8,1)	5		
Tynaarlo	8,4 (6,9)	6		
Tytsjerksteradiel	10,2 (9)	4		
Uden	14,2 (16,1)	3		
Uitgeest	7,7 (7,9)	6		

gemeente	SP % '17 ('12)	ranglijst	+ / -	rang
Urk	,7 (8)	6		
Utrecht	4,9 (7,2)	8		
Utrechtse Heuvelrug	5,1 (5,5)	7		
Vaals	14,1 (14,5)	4		
Valkenburg aan de Geul	10,4 (11,5)	5		
Valkenswaard	12,8 (14,6)	4		
Veendam	18,7 (12,1)	1		
Veenendaal	6 (5,3)	7		
Veere	6,1 (5,9)	6		
Veldhoven	13,1 (14)	4		
Velsen	8,1 (8,6)	5		
Venlo	12,1 (12,4)	4		
Venray	16,1 (17)	3		
Vianen	7,3 (7,2)	5		
Vlaardingen	9,3 (10,2)	5		
Vlagtwedde	16,3 (11,7)	2		
Vlieland	7 (7,6)	7		
Vlissingen	11,7 (11,9)	3		
Voerendaal	13,1 (12,5)	4		
Voorschoten	5,1 (4,9)	7		
Voorst	8,7 (7,8)	5		
Vught	10,4 (12,6)	4		
Waalre	8,9 (10,1)	5		
Waalwijk	11,1 (11,7)	4		
Waddinxveen	5,6 (5)	8		
Wageningen	7 (8,8)	6		
Wassenaar	3,4 (4,1)	6		
Waterland	6,2 (6,9)	7		
Weert	11,8 (13,4)	4		
Weesp	7 (7,7)	6		
Werkendam	7,2 (7,2)	6		
West Maas en Waal	13,6 (13)	4		
Westerveld	9,3 (7,4)	6		
Westervoort	13,2 (14)	3		
Westland	3,9 (4,2)	6		
Weststellingwerf	12,2 (9,1)	4		
Westvoorne	5,3 (5,3)	5		
Wierden	5,7 (6,5)	6		
Wijchen	12,5 (14,8)	5		
Wijdemeren	5,1 (5,4)	6		
Wijk bij Duurstede	8,1 (8,4)	6		
Winsum	11,7 (10,6)	4		
Winterswijk	11,8 (11,4)	4		
Woensdrecht	11,5 (11,1)	4		
Woerden	5 (5,4)	8		
Wormerland	9,9 (10,9)	5		
Woudenberg	4,2 (4,1)	7		
Woudrichem	7,3 (7,6)	5		
Zaanstad	10,3 (10,9)	4		
Zaltbommel	7 (6,9)	7		
Zandvoort	5,1 (6)	6		
Zederik	4,8 (4,5)	7		
Zeewolde	5,8 (5,7)	6		
Zeist	5,6 (6,6)	7		
Zevenaar	11,9 (11,9)	4		
Zoetermeer	7,8 (8,4)	6		
Zoeterwoude	5,9 (7,2)	6		
Zuidhorn	9,6 (8,1)	6		
Zuidplas	6,2 (5,7)	7		
Zundert	10,2 (11,2)	4		
Zutphen	12,5 (12,4)	4		
Zwartewaterland	6,6 (5,3)	6		
Zwijndrecht	8,6 (8)	4		
Zwolle	8,7 (9,5)	6		
Briefstemmaars	3 (7,1)	8		

‘DE GEBALDE IDEOLOGISCHE VUIST ÉN CONCRETE OPLOSSINGEN’

Voorafgaand aan de evaluatie van de Tweede Kamerverkiezingen in de partij doet SP-voorzitter Ron Meyer vast een voorzet. Hij kijkt terug op een vernieuwende, enthousiaste campagne, met een uitslag die tegenvalt, maar gezien eerdere peilingen ook meevalt. Genoeg om van te leren; genoeg om op voort te bouwen.

› **Welk gevoel overheerst bij jou over de SP-uitslag?**

‘De energie in onze campagne was echt goed. We hebben met zijn allen geknokt. Emile deed het in de debatten goed. Dan valt veertien zetels uiteindelijk gewoon tegen. Tegelijkertijd weet ik waar we vandaan komen. We stonden eind 2016 op tien zetels in de peilingen. We hebben dus een mooie inhaalrace uitgevoerd – met grote inspanningen vanuit ons campagnecentrum De Moed en vanuit de afdelingen, maar het was niet genoeg om te winnen.’

› **Wat is er goed gegaan in de campagne, en wat minder goed?**

‘We hebben heel veel energie en enthousiasme in de campagne gestopt. In veel afdelingen hebben we met heel veel mensen gesproken. Vanuit Amersfoort zijn er maar liefst 60.000 telefoontjes gepleegd. In februari brachten we ook nog eens bijna 10.000 mensen voor het Nationaal ZorgFonds op de been. Wij hebben het eigen risico geagendeerd en onze jarenlange kritiek op de marktwerking in de zorg verbreed. Er zijn veel oude en nieuwe actievelingen bijgekomen. Daarmee hebben we uiteindelijk het vertrouwen van bijna 1 miljoen mensen gekregen. Maar met name onder jongeren en in de grote steden deden we het niet goed genoeg. We hadden onvoldoende het sneeuwbaaleffect dat nodig is om een klapper te maken.’

› **Je hebt een campagne geleid waarin onze vertrouwde campagnemethoden gemoderniseerd zijn. Wat is echt een blijvertje wat jou betreft?**

‘We hebben behoorlijk veel geëxperimenteerd. Misschien is dat wel het belangrijkste blijvertje: dat we nieuwe dingen moeten blijven proberen. Zoals we deden met de campagne-apps als de SPits en SP-Kloppen, maar ook met tientallen korte filmpjes. We hebben street-art gebruikt en zelfs campagne-marathons georganiseerd die dag en nacht doorgingen. En ons telefoonteam met tientallen vrijwilligers heeft 60.000 telefoonnummers gebeld! Dat is echt een prestatie.

Ik vond de campagne-streams die ons twee tot drie keer per week in staat stelden om via

‘1 miljoen mensen spreken: wij kunnen dit!’

een youtube-kanaal rechtstreeks met lokale campagneleiders uit alle windstreken te overleggen erg inspirerend. We stonden op die manier direct in contact met heel veel lokale campagnes en die vooral ook weer onderling met elkaar. Dat heeft voor veel uitwisseling van ideeën en energie geleid. Daarmee gaan we zeker door, niet alleen in campagnetijd.’

› Wat betekent de hele uitslag voor Nederland?

‘Dat we waarschijnlijk niet van Rutte af zijn. En dat zal moeten blijken of Klaver zijn woord houdt of dat hij alsnog in de zijspan van de VVD springt.’

› En wat betekent dat voor de rol van de SP?

‘Wij zullen vechten als een leeuw voor wat van ons allemaal is. In de Kamer en daarbuiten. Met fel verzet tegen individualisering en commercialisering. En ook met bezielende sociale alternatieven. We zijn gestart met het Nationaal ZorgFonds

en daar zit het beide in: enerzijds fel verzet tegen winst maken over de rug van patiënten en anderzijds een concreet en breedgedragen alternatief van onderop. Daarmee gaan we door, want dat is nog niet af. Maar we gaan dit ook doen op andere terreinen. Van de buurt tot het Binnenhof. Kijk, het is de theorie en de praktijk. De gebalde ideologische vuist tegen de destructie door het kapitalisme maar ook concrete oplossingen die het leven van mensen vandaag beter maken.’

› Hoe verloopt in de partij de evaluatie van deze campagne? Welke stappen worden daarin genomen?

‘Alle afdelingen, het partijbestuur en de partijraad evalueren onze campagne en analyseren de uitslag. Die leggen we vervolgens niet in een la, maar daarmee gaan we zo snel mogelijk via nieuwe initiatieven aan de slag. Wij gaan niet wachten tot nieuwe verkiezingen, nee, wij brengen onze lessen direct in de praktijk.’

› Je hebt gezegd dat de SP een miljoen mensen gaat spreken het komende jaar. Waarom?

‘Onze werkwijze is al sinds onze oprichting: datgene wat er leeft onder de mensen inventariseren en tegen de meetlat houden van onze beginselen menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. Op basis daarvan komen we tot voorstellen en knokken we samen met mensen in buurten, op scholen en op werkvloeren voor verbeteringen.

Als wij erin slagen om 1 miljoen mensen te betrekken bij het afdwingen van grote en kleine verbeteringen in onze buurten, op onze werkvloeren en op onze scholen dwars door het hele land dan bestrijden we de individualisering en versterken we de samenhang. Het is een grote ambitie, dat klopt. Maar het mooie is: wij kunnen dit!’

tekst Diederik Olders
foto's Erik van 't Hullenaar

CAMPAGNE-HELDEN

NOG LANG NIET KLAAR MET KNOKKEN

De afgelopen maanden trok een leger vrijwilligers door het land om al bellend, kloppend, flyerend en plakkend campagne te voeren voor de SP. Emile Roemer heeft al die gemotiveerde partijgenoten uit de grond van zijn hart bedankt, de Tribune zocht drie van hen thuis op. Uit het veld geslagen door een zetel verlies? Geenszins. 'De SP voert altijd campagne: wij staan tussen de mensen.'

HET IS DE OCHTEND na 15 maart, de dag van de waarheid. Adri Slingerland was om half 3 thuis, terug van de uitslagenavond van de SP in Den Haag. Drie poezen liggen te luieren in zijn flat in Amersfoort. Nee, een kater heeft Adri niet, hij is hooguit een beetje duf van het slaapttekort. 'Natuurlijk is het verlies van een zetel niet leuk, maar wij zijn na slechte peilingen sterk teruggekomen.'

Adri heeft bepaald niet het gevoel dat hij voor jan-met-de-korte-achternaam maandenlang heeft gebeld met sympathisanten van het Nationaal ZorgFonds en potentiële SP-kiezers. Hij begon er ergens vorig jaar mei mee en was sindsdien eerst wekelijks

en later elke werkdag in het hoofdkwartier De Moed te vinden, waar hij als lid van het belteam talloze visjes uitgooide en hengelde naar steun voor het NZF en de SP.

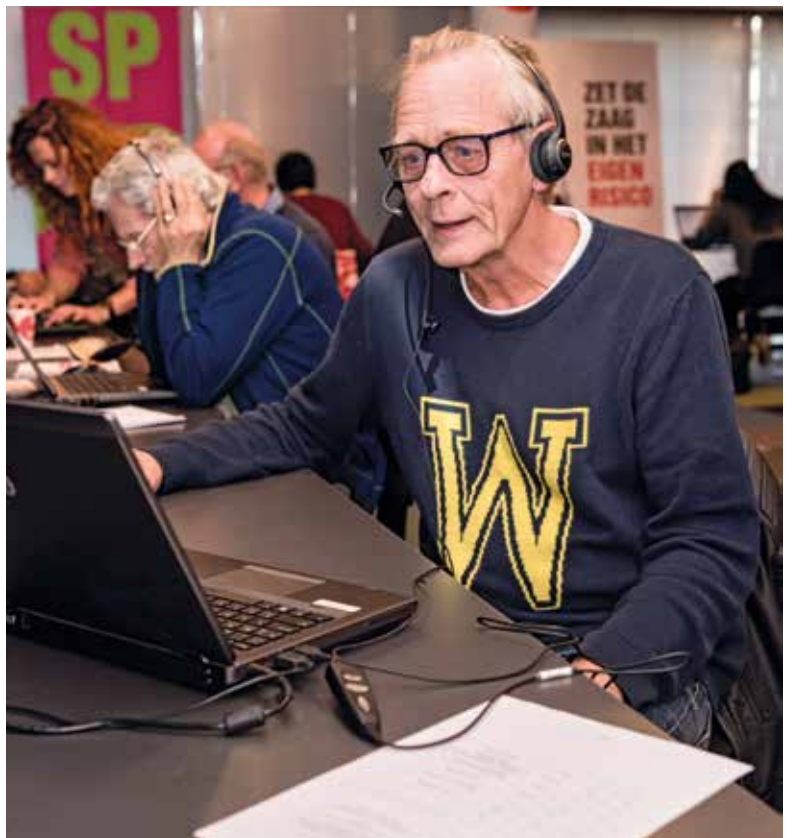
De prachtige bos bloemen op het dressoir, meegenomen uit Den Haag, moet van een van de kandidaat-Kamerleden zijn. Een blijk van waardering voor de tomeloze inzet van de, zoals hij zichzelf omschrijft, voormalige anarchist met een wild links verleden. Een militant die ooit door de PSP uit die partij werd gezet en zich begin 2000 aansloot bij de SP: 'Het activisme sprak mij aan.'

Adri Slingerland was bestuurslid en organisatie-secretaris in Amersfoort. Hij heeft de

smaak van het campagnevoeren te pakken gekregen en zal daar, nu de verkiezingen voor de Tweede Kamer erop zitten, zeker niet mee te stoppen. 'Wat denk je? Volgend jaar worden er nieuwe gemeenteraden gekozen en daar moet en zal de SP heel goed scoren, maar nog belangrijker vind ik de zichtbaarheid van de SP. Wij zijn er voor de mensen en moeten altijd klaar staan, of er nu iets te stemmen valt of niet.'

Honderden telefoontjes

Al die uren telefoneren leverden niet alleen veel goodwill voor het NZF en de SP op, maar ook nog eens de nodige nieuwe leden. Adri durft niet te schatten hoeveel dat er zijn, maar gaat uit van meer dan honderd. Hij heeft de tel niet bijgehouden. 'En,' benadrukt hij, 'ik heb heel wat persoonlijke verhalen gehoord, ik weet wat er leeft onder de bevolking. Ik kan niet verklaren waarom de SP geen winst heeft geboekt, de campagne was geweldig en aan het programma kan het ook niet liggen. Misschien dat voor buitenstaanders bepaalde thema's wat on-

Vlnr: Sita van Veen • foto Henk Drenth©. Sander van Hasselt • foto Patty Hamerslag. Adri Slingerland • foto Nico Brons©

derbelicht zijn gebleven, ik denk dan aan het milieu, de woningbouw, de AOW-leeftijd en het integratievraagstuk, maar eerlijk gezegd lijkt mij de algehele verrechtsing in Europa een betere verklaring.'

Adri Slingerland, geboren Rotterdammer, was zo'n beetje zijn hele leven werkzaam in de zorg en hulpverlening. 'Ik durf wel te stellen dat ik mensenkennis heb en dat kwam mij in het belteam heel goed van pas. Ik kan goed luisteren.'

Gelukkig gaat hij gewoon door met het uitdragen van de principes van de SP, al zal dat voorlopig wel een tandje lager gebeuren. Zijn chronisch zieke vriendin Joke haalt opgelucht adem. 'Ik ben mantelzorger voor Joke, kook elke dag voor haar. Dat moest ik de afgelopen maanden laten schieten; zo beschouwd heeft Joke een groot offer gebracht. Ik at tijdens de campagne elke avond met de andere bellers, dat was allemaal keurig geregeld. Die sfeer zal ik wel een beetje missen.'

Zuster Klivia

Sita van der Veen, zorgverlener en oud-raadslid voor de SP in Veendam, was een van de grote blikvangers van het Nationaal ZorgFonds. Waar actie werd gevoerd, dook zij op als zuster Klivia uit de befaamde tv-serie Ja Zuster, Nee Zuster. Sita verscheen ten tonele in een door haar zelf gemaakt verpleegstersuniform en trok veel belangstelling in de pers, tot aan de Belgische tv

toe. 'Ik ben nog nooit in mijn leven zo vaak gefotografeerd. Vooral 50-plussers legden de link met het Ziekenfonds van vroeger. Het werkte echt drempelverlagend en was heel herkenbaar. Zo konden wij de noodzaak van een publieke zorgverzekering op een ludieke manier onder de aandacht brengen. Ik heb als zuster Klivia heel wat bezorgde mensen gesproken, al die schrijnende verhalen kwamen los. Ik kreeg persoonlijk veel energie van de rol die ik mocht spelen.'

Als zorgverlener weet Sita wat er speelt, daarom kan zij zich goed inleven in de problemen waarmee veel Nederlanders worstelen. 'Het Nationaal ZorgFonds is voorgoed op de kaart gezet en ik vind het fijn dat ik daar mijn steentje aan heb mogen bijdragen.'

Van de verkiezingsuitslag ligt ze niet wakker. 'De SP heeft in deze verwarrende tijden goed stand gehouden en ik ben er ronduit trots op dat de SP zowel in de gemeente Veendam als de provincie Groningen als grootste uit de bus is gekomen. Nu de rest van Nederland nog. Weet je waar ik heel blij mee ben? Dat onze Groningse Sandra Beckerman in de Tweede Kamer is gekomen. Sandra is voor mij de juiste vrouw op de juiste plek, een aanwinst voor onze Kamerfractie.'

Overall aangeklopt

Ook Sander van Hasselt, bestuurslid van de afdeling Den Bosch, is een echte knokker die van geen ophouden weet. 'Wij zijn nog niet klaar', zegt hij strijdbaar. 'Emile deed het voortreffelijk.' Sander blijft zich onvoorwaardelijk inzetten voor 'een menselijke samenleving waarin het niet draait om geld en macht'. Sander ging wekenlang langs de deuren in Den Bosch als 'klopper'. 'De SP staat tussen de mensen, dus doe ik dat ook. Ik ben een echte activist, ik geloof in de idealen van de partij.'

Voor Sander houdt de campagne niet op. 'Wij moeten tegen de stroom in blijven vechten tegen het neoliberalisme. Ik heb veel gehoord toen we de mensen thuis opzochten en daar werd ik niet vrolijk van. Het ging over de zorg, de uitkeringen, de huur, de woonomgeving, over rekeningen die blijven liggen en over de vrees voor de plannen van Rutte. Ik heb er trouwens zelf ook mee te maken, al doe ik dit niet voor mezelf, hoor. Ik zit in de Wajong en de VVD wil alle uitkeringen met 5 procent korten. Wie tegen zoveel onrecht is, moet bij de SP zijn. Ik ben en blijf gemotiveerd. Verkiezingen of niet, de SP laat niemand in de kou staan. Wie ons nodig heeft, kan op ons rekenen.' ●

tekst Robin Bruinsma

foto Rudy Praeger©

Zo'n zeshonderd mensen hebben gemonstreerd tegen verdere aantasting van de Zeeuwse kust door de bouw van steeds meer vakantiewoningen. Onder hen veel SP'ers, zoals Tweede Kamerlid Eric Smaling en kandidaat-Kamerlid Anita de

Vos uit Zonnemaire. Bij de Brouwersdam vormden de demonstranten een menselijk lint, als barrière tegen de bouw van vakantiepark Brouwerseiland.

sp.nl/ZJj

> WAT ZOU U DOEN MET 5,5 MILJARD?

Nederland loopt elk jaar 5,5 miljard euro mis door belastingdeals met multinationals. SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak: 'Allemaal cadeautjes van PvdA-minister Dijsselbloem. Daar kunnen we een hoop goede dingen mee doen.'

Meer winst, minder belasting'

Van Raak: 'In ons land is iets vreemds aan de hand.' Nederlandse bedrijven maakten tussen 2000 en 2011 8,1 miljard meer winst, maar toch daalde in diezelfde jaren de belasting over die winst met 4,3 miljard – een daling van 26 procent. Meer winst zou meer belasting moeten opleveren, maar het omgekeerde is gebeurd. Werkne-

mers kregen de rekening gepresenteerd: de belasting op arbeid is in de periode 2004-2014 gestegen van 30 naar 32,5 procent. 'PvdA-minister Dijsselbloem stemde in met elke euro van die 5,5 miljard euro aan belastingdeals. Ten koste van tienduizenden docenten, agenten en verzorgenden, van de huren en de studiefinanciering en van mensen die hun werk verloren. Ik wil een belastingdeal voor Nederland. Wat wilt u doen met die 5,5 miljard?'

sp.nl/ZJF

BELASTINGONTWIJKING KOST ONS JAARLIJKS 5,5 MILJARD EURO

DAAR KUNNEN WE EEN HOOP GOEDE DINGEN MEE DOEN, ZOALS:

- 70.000 extra zorgmedewerkers. € 1,9 mrd
- 6.000 extra politieagenten/gevangenispersoneel/marechaussee. € 500 mln
- 3.000 extra docenten. € 800 mln.

Huurprijs structureel verlagen met € 400 (34 euro per maand). € 1 mrd

Opnieuw invoeren van de Basisbeurs. € 900 mln

En we reserveren ook nog 400 miljoen euro voor Sociale Werkplaatsen

WWW.ONSGELDERUG.NL

SP.

> VAN KLEIN MENNEKE TOT BEKEND POLITICUS

Passie voor politiek, heet het boek over Emile Roemer. Een fascinerend inkijkje in de ontwikkeling van de SP-leider: van een klein 'menneke' in een Brabantse plattelandsgemeente tot een van Nederlands bekendste politici. Beschreven door Emiles oudste broer Jos.

Er gaan heel wat handen omhoog in Café 't Vertrek, als Chris ten Cate van uitgeverij Van Gennep 'Passie voor politiek' omhoog houdt en vraagt wie Emile in de leeftijd gekend heeft zoals hij als kleuter op de cover van het boek staat. Logisch, want er zijn heel wat Boxmerenaren – sommigen al hoogbejaard – naar de presentatie gekomen. Iedereen hier kent Emile en Emile kent hier iedereen.

Passie voor politiek beschrijft het leven van Emile Roemer tegen de achtergrond van het katholieke gezin waarin hij opgroeide, de scholen die hij bezocht én waar hij onderwijzer was, de ontwikkeling van de SP zowel lokaal als landelijk en de steun van en liefde voor zijn vrouw, kinderen en familie. Hoe al die aspecten 'de kernwaarden die hem drijven' vormden en versterkten, beschrijft theoloog Jos Roemer op innemende wijze. 'In Emiles leven zag ik steeds continuïteit in zijn ontwikkeling', aldus de auteur. 'Zo zorgde de streng katholieke inborst van zijn ouders niet voor een breuk, maar vormde hem samen met andere facetten juist tot degene die hij nu is. Als er één woord op Emile van toepassing is, dan is dat het woord "samen".'

Emile Roemer sprak een hartelijk dankwoord uit aan zijn broer. 'Jos heeft mij vierenhalf jaar lang gevolgd en ook vierenhalf jaar mijn gedachten gevolgd. Dat is een buitengewone prestatie. Het is hem gelukt om te beschrijven uit wat voor nest ik kom, zodat de lezer kan plaatsen waarom ik me boos maak als ik onrecht in de samenleving zie.'

Passie voor politiek, het levensverhaal van Emile Roemer – Jos Roemer. Uitgeverij van Gennep/Amsterdam.

foto: Karen Veldkamp

IN MEMORIAM:

Arie Stuivenberg

Op 20 februari overleed Arie Stuivenberg, gedeputeerde voor de SP in het provinciebestuur van Flevoland. Enkele maanden eerder had hij zijn werk al moeten neerleggen wegens zijn ziekte. Tijdens een drukbezochte afscheidsbijeenkomst in het provinciehuis in Lelystad werd, in aanwezigheid van Aries vrouw Cobie en zijn kinderen en kleinkinderen, stilgestaan bij het leven van Arie. Onder de aanwezigen ook een delegatie van het Leger des Heils, waaraan Arie ook verbonden was. Arie Stuivenberg was sinds 2015 als gedeputeerde in Nederlands jongste provincie verantwoordelijk voor onder meer openbaar vervoer, leefbaarheid, windenergie en het dierenwelzijn in de Oostvaardersplassen. Voordat hij gedeputeerde werd, was hij onder andere Statenlid voor de SP in Flevoland, waarnaartoe hij verhuisde na een lang en werkzaam leven als onder meer brandweercommandant in

Zuid-Holland. Daar begon hij ook zijn politieke leven, als ooit het jongste raadslid voor de PvdA. In de jaren negentig maakte hij – zoals velen – de overstap van PvdA naar SP, de partij die hij de rest van zijn leven trouw zou blijven en energiek zou dienen. Dat deed hij ook als regiobestuurder in het landelijke partijbestuur.

Tijdens de bijeenkomst in Lelystad werd Arie Stuivenberg herdacht door Leen Verbeek, commissaris van de Koning in Flevoland, en Ank Bijleveld, commissaris van de Koning in Overijssel en voorzitter van het Interprovinciaal Overleg. SP-senator Tiny Kox sprak namens de landelijke SP zijn grote dank uit voor het vele werk dat Arie voor de partij verzet heeft, terwijl Ine de Waal namens de provinciale SP-fractie terugblikte op de plezierige samenwerking met deze vriendelijke maar ook vastberaden man.

> EUROPESE KLOKKENLUIDERS

Na de vrijwel unanieme steun (607 stemmen voor, 16 tegen en 70 onthoudingen) van het Europees Parlement voor zijn voorstellen voor de bescherming van klokkenluiders wil SP-Europarlementariër Dennis de Jong dat de Europese Commissie snel aan de slag gaat. De Jong: 'Veel mensen benaderen ons met informatie over corruptie en fraude met EU-gelden.

Alleen voor EU-personeel is tot nu toe iets geregeld. Ik wil snel een Europees Huis voor de Klokkenluiders en wetgeving die ook klokkenluiders die niet voor Europese instellingen werken, daadwerkelijke bescherming biedt.'

sp.nl/ZJa

IN IJSLAND kunnen **bankiers** de bak indraaien voor wanbeleid, volgens SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak zou Nederland moeten volgen.

sp.nl/ZJR

DOOR EERDERE KAMERMOTIES is de winning van **schaliegas** tot 2023 geblokkeerd. Vanwege de risico's wil SP-Tweede Kamerlid Eric Smaling een definitief verbod.

sp.nl/ZJD

EEN COMMISSIE onder leiding van SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak heeft onder meer aanbevolen dat de regering beter moet aangeven waarom iets **staatsgeheim** zou zijn.

sp.nl/ZJz

SP-TWEEDE KAMERLID Michiel van Nispen heeft steun gekregen voor zijn voorstellen om meer **crimineel vermogen** af te kunnen pakken.

sp.nl/ZJK

OP INITIATIEF VAN SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen komt er een onafhankelijk onderzoek naar de rol en verantwoordelijkheid van de overheid bij het voorkomen van **seksueel misbruik**.

sp.nl/ZJr

IN ZIJN nieuwe boek '**De Tweede Kamer is geen talkshow**' geeft SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak een inkijkje in de andere kant van de politiek.

sp.nl/ZJH

SP-TWEEDE KAMERLID Jasper van Dijk heeft de **Academie-Kus 2017** gewonnen, de prijs voor het Kamerlid dat het meest hart voor de wetenschap heeft getoond.

sp.nl/ZJV

PETER MERTENS

‘HARD ZIJN TEGEN DE GRAAIERS MOET SPEERPUNT VAN LINKS ZIJN’

Zijn partij zit in de lift en zijn nieuwste boek Graailand is een bestseller bij onze zuiderburen. Voor Peter Mertens, voorzitter van de Belgische PVDA (niet te verwarren met de Nederlandse), vormt de politieke rel die hij met zijn boek veroorzaakte het bewijs dat ‘links die gevoelige snaar moet blijven raken’. Want: ‘Anders laten we onze kritiek over aan uiterst rechts’

‘Tegenover het rechtse naar beneden trappen moet een politiek van de hoop staan’

› Op de cover van het boek staat: ‘Mertens gooit geen steen in de kikkerpoel, maar meteen een hele muur’. Hebben de golven daarvan België inmiddels overspoeld? ‘Wel, de graaipolitiek die in het boek wordt aangeklaagd heeft een politieke crisis tot gevolg gehad in België. Die ging over een van de onderwerpen in Graailand. Namelijk de zelfbediening van politici die in raden van bestuur van waterbedrijven en ziekenhuizen zitten, daar totaal niks van afweten en geen enkele passie hebben voor de publieke dienstverlening – maar daar wel tien- tot twintigduizend euro per vergadering voor opstrijken. Het establishment is ongelooflijk heftig tekeer gegaan tegen ons, omdat ik met mijn boek – en de PVDA met haar optreden – die graaicultuur aan de kaak stel. Dat is men niet gewend. Men is gewend aan de politieke cultuur van ons-kent-ons; mekaar in het parlement onderling aan de kaak stellen is *not done*. Daarom werden we beschuldigd van zo’n beetje alle ellende in de wereld. Uitgespuugd werden we. Even woedend was het establishment toen wij naar buiten brachten dat parlementsleden op hun 55e een pensioen van 3000 euro kunnen krijgen, terwijl diezelfde parlementsleden ervoor stemmen dat een arbeider tot z’n 67e moet werken voor een klein pensioentje. De mensen op straat zijn daar kwaad over, maar de beroepspolitici, die zijn afgesneden van die gewone mensen, vinden ons nu nestbevuilers. Dat betekent dat we een gevoelige snaar hebben geraakt.’

› Maar met de titel, Graailand, bedoelt u vast niet alleen België? ‘Klopt. Want kijk eens wat er gebeurd is na de crisis van 2008. Eerst heeft men geprobeerd om via drastische bezuinigingsmaat-

‘De elite graait en eist vrijheid op, maar legt aan de kleine man allemaal regeltjes op’

regelen in Europa alles concurrerend te maken. Daar heeft de koopkracht van de bevolking een enorme dreun van gekregen, terwijl de economie toch niet op gang kwam. Vervolgens is de geldkraan opengedraaid via de Europese Centrale Bank; op dit moment wordt er elke maand 80 miljard euro in de economie gepompt. Maar die 80 miljard euro gaat voor een groot deel naar het grootbedrijf, dat het eigen aandeel ermee opkoopt zodat het geld terug naar de beurs vloeit. En voor een ander deel vindt het geld de weg van de minste weerstand en dat is de driehoek Kaaimaneilanden, Luxemburg en Zwitserland; de belastingparadijzen dus. Het is dus een heel pervers systeem, waarmee je zeepbellen creëert. En om dat systeem in gang te houden is eigenlijk smeergeld betaald; in letterlijke zin maar ook via de draaideurpolitiek tussen het grootbedrijf en de politiek. Ik denk

dat je dat in heel Europa ziet en ook in de Verenigde Staten. Het graailand-systeem is overduidelijk en dan bedoel ik het systeem van ons-kent-ons en wie-doet-ons-wat: de politieke kaste in Europa die verweven is met de multinationals en de financiële wereld, en als dank postjes en duurbetaalde banen krijgt. Dat is in een notendop waar het over gaat.’

› **En dan roept de elite – zo beschrijft u in uw boek – dat we allemaal boven onze stand leven.**

‘De arrogantie is ongezien! De elite die zichzelf zo graag bedient en alle voorrechten voor zichzelf opeist en alleen maar regeltjes oplegt aan de kleine man... het is de vrije wereld voor de elite en de regelgeving en sanctionering voor de kleine man. Diezelfde elite zegt dan: “Jullie zijn zelf verantwoordelijk voor de crisis, jullie moe-

ten nog meer bezuinigen, we leven allemaal boven onze stand.” En als de bevolking dan kwaad is en er boosheid ontstaat in België, Nederland en Duitsland, dan kijkt men daar schoolmeesterachtig op toe en zegt: “De bevolking begrijpt het weer niet.” Die arrogantie – in België zeggen wij: *dédain* – wanneer die politieke kaste spreekt over het gewone volk vind ik weerzinwekkend. Want op het einde van de rit zijn het wel weer de langdurig zieken van wie de uitkering gekort wordt, zijn het wel weer de gepensioneerden die niet meer rondkomen. Dus die boosheid van de mensen is terecht. Alleen de uitlatklep is niet altijd de beste.’

› **In dat verband schrijft u over “de profeten van de angst”.**

‘Juist. De boosheid kan twee richtingen op. Je ziet het overal in Europa. Je krijgt een soort rechts establishment-populisme dat de

'Trump had beloofd om de multinationals opzij te zetten, maar het eerste wat 'ie doet is zich omringen met bankiers en big oil!'

mensen naar beneden doet trappen, en wel naar degenen die het nóg moeilijker hebben dan zichzelf: de uitkeringsgerechtigden of de vluchtelingen. Dat is allemaal gebaseerd op angst. En vaak hebben Wilders in Nederland, Le Pen in Frankrijk en het Vlaams Blok bij ons een grote mond. Maar ze spreken tegen een verkeerde vijand. Ik denk dat daar tegenover een politiek van de hoop moet staan, waar links ook echt de mensen leert naar boven te kijken en de ruggen te rechte(n) en te zeggen dat de echte tegenstanders het establishment en de grootgraaiers zijn. En of het nou in de Verenigde Staten is of in Europa; je ziet het overal.'

› In België zie je niet zo'n duidelijke profeet van de angst. Komt dat doordat de rol van Vlaams Blok c.q. Vlaams Belang nog slechts marginaal is?

'Pas op, de stroming is er wel degelijk. In België heb je de N-VA (Nieuw-Vlaamse Alliantie –red.) van Bart de Wever, die nu die rechtsradicale rol vervult. Bart de Wever is zo'n beetje de Vlaamse versie van Trump, natuurlijk in een Vlaamse verpakking. De N-VA is een machtsparij, die zich tegelijkertijd probeert voor te doen als een anti-establishmentpartij. Luister maar eens naar de taal die hij bezigt tegenover uitkeringsgerechtigden en vluchtelingen. Dus het is nu de N-VA die die rol vervult in ons land. Het is de beschaafde maatpakversie van Geert Wilders en Marine Le Pen.'

› In uw boek stelt u de tegenbeweging voor: de *New Kids in Town*. Waarom noemt u dat zo?

'Wij zijn feitelijk nog maar pas gekozen in het federaal parlement (sinds 2014 –red.) en heel veel zaken zijn nieuw voor ons. Wat dat betreft zijn wij de *New Kids in Town*. Wij ontdekken nu in het parlement tal van uitsluitingsmechanismen; een deel van onze partijfinanciering wordt nog altijd niet in orde bevonden, men probeert onze subsidies af te pakken, we worden uit allerlei commissies gehouden, men houdt ons uit centrale debatten omdat de fractie niet groot genoeg zou zijn, et cetera. Kortom:

er zijn heel wat maatregelen van het establishment om het pottenkijkers zoals de PVDA moeilijk te maken. Daarom zijn wij de *New Kids in Town*. Ik denk dat dat ook belangrijk is, want het verhaal van authentiek links in Europa is een oud verhaal en ik denk dat wij het vernieuwende moeten brengen, de *New Kids in Town* in Europa moeten zijn. We moeten een nieuw verhaal brengen van solidariteit, van samenwerking in plaats van een Europa waarin iedereen elkaar kapot concurreert. Dat *New Kids in Town* is een beetje een beeldspraak van authentiek links, maar ook van nieuw links in die zin dat we onszelf weer een beetje opnieuw moeten uitvinden. Het oude weliswaar behouden, maar vertalen naar vandaag.'

› En schiet dat in uw ogen een beetje op?

'Ja, ik denk echt dat er een zoektocht gaande is. In de VS zag je de beweging van Bernie Sanders en heb je ook de beweging tegen Trump. In heel Europa is die zoektocht ook op gang gekomen en zie je dat authentiek links bezig is om de juiste richting te vinden. Dat is een goede zaak. Het is logisch dat dat in elk land een beetje specifiek gebeurt. Dat is ook goed want dan kun je van elkaar leren. Van wat er goed gaat en wat er fout gaat. Écht links moet de mensen leren de ruggen te rechte(n) en zeggen: "U moet zélf voor uw eigen lot opkomen, zélf opstaan om te organiseren en te mobiliseren." Het is niet alleen met een stem op de PVDA in België of de SP in Nederland dat de problemen opgelost gaan worden. Je zal moeten opstaan, organiseren, mensen meekrijgen. Ik spreek over de emancipatie van links, dat is *empowerment*. Dat is een totaal andere manier van politiek bedrijven dan wat de traditionele politieke partijen doen, die baantjes bekleden voor de zelfbediening. Wij doen aan mensenpolitiek en dat is versterkende politiek voor mensen die afgeschreven zijn, uitgesloten zijn, een nummer zijn. Hén willen we sterk te maken. Maar wij alleen

als partijen gaan dat niet oplossen.' 'Kijk, ik sprak al over de gevoelige snaar die ik met Graailand raakte. Ik vind dat we die gevoelige snaar moeten blijven raken om een sociaal alternatief te kunnen bieden. Anders laten we onze kritiek over aan uiterst rechts. En we weten allemaal dat als zij aan de macht komen, zij met die graaipolitiek gewoon verder gaan. Trump had beloofd om die multinationals opzij te zetten. Maar het eerste wat 'ie doet is zich omringen met bankiers en *big oil*. En je weet dat met Marine Le Pen hetzelfde gaat gebeuren. Hard zijn tegen de graaiers moet een *core business* van links zijn. Hard, helder en eerlijk.' ●

tekst Rob Janssen

foto's Diederik Telemans / HollandseHoogte©

Graailand: het leven boven onze stand. Peter Mertens, uitgeverij Epo, Antwerpen

foto Nynke Vissia

'IEDEREEN PROFITEERT HIERVAN'

VERDRINGING VERDRONGEN

Vlak voor de verkiezingen heeft SP-Kamerlid Sadet Karabulut nog een belangrijk succes binnengehaald. Dankzij haar initiatiefwet zou het in de toekomst gedaan moeten zijn met de praktijk dat uitkeringsgerechtigden ingezet worden op reguliere banen en moeten werken zonder loon. En dat is niet alleen goed nieuws voor uitkeringsgerechtigden.

DE WET BEHELST een zogenaamde 'verdringingstoets', waarmee gemeenten moeten gaan controleren of er sprake is van situaties waarbij uitkeringsgerechtigden gedwongen worden om mensen met een reguliere baan uit de markt te concurreren. Steeds meer gemeenten eisen van mensen zonder baan namelijk een tegenprestatie voor hun uitkering. En die tegenprestatie houdt maar al te vaak in: werken zonder loon.

Hagenaar Henk Toet (bijna 63) werd ontslagen na een dienstverband van 36 jaar, bij eerst de PTT en daarna KPN. Hij kwam via de WW (en na talloze zinloze sollicitaties) in de bijstand terecht en kreeg van de gemeente te horen dat hij voor het opdoen van werkervaring aan de slag moest in het archief van de Haagse rechtbank. De eerste twee maanden deed hij dat met behoud van uitkering, daarna kreeg hij een contract voor

een halfjaar tegen betaling van het wettelijk minimumloon.

Toet blikt terug: 'Natuurlijk was ik blij dat ik weer aan de slag kon. Helaas werd het contract niet verlengd. Er kwam een abrupt einde aan de inzet van alle tijdelijke medewerkers. Dat was een bezuinigingsmaatregel. Zonder ook maar een spootje van perspectief op een echte baan belandde ik uiteindelijk weer in de bijstand.'

De werkzaamheden die Henk Toet voor de rechtbank verrichtte, betroffen die van een reguliere functie. 'Ik was evenals mijn voorgangers in een vergelijkbare positie archiefmedewerker, deed exact hetzelfde als de medewerkers in vaste dienst, maar zij ontvingen een regulier salaris conform de CAO, ik moest met de helft genoegen nemen en bouwde geen pensioen op. Daarbij wil ik ook benadrukken dat ik gevoelige en vertrouwelijke gegevens onder ogen kreeg, terwijl ik toch echt slechts een voorbijganger bleek te zijn.'

Henk Toet steunt uiteraard de initiatiefwet van Sadet Karabulut en hoopt dat de Eerste Kamer er straks ook mee instemt. 'Bijstandsgerechtigden op deze manier laten werken, leidt tot armoede en brengt de positie van mensen met een vaste baan in gevaar.'

Heilloze exercities

Voor Henk Toet was het een ronduit frustrerende ervaring, vooral ook omdat hij te horen kreeg dat hij moest leren om op tijd op te staan en dat het goed voor hem zou zijn om werkervaring op te doen. 'Alsof ik niet 36 jaar in vaste dienst bij één en dezelfde werkgever heb gewerkt. Ik werd verplicht om deel te nemen aan verschillende groeps-sessies van de sociale dienst in Den Haag. Ook nadat ik weer weg was bij de rechtbank en dus voor de tweede keer afhankelijk werd van bijstand, moest ik allerlei trajecten volgen en blijven solliciteren. In mijn geval waren dat heilloze exercities, ik werd als

Sadet Karabulut en Henk Toet

'Ik ben als een kleuter behandeld'

een kleuter behandeld.' Inmiddels heeft de gemeente Den Haag ook ingezien dat Henk Toet kansloos is op de arbeidsmarkt. Hij is vrijgesteld van solliciteren en kreeg groen licht voor vrijwilligerswerk. Hij is actief voor reizigersorganisatie Rover, die zich beijvert voor beter openbaar vervoer en mobiliteit in Den Haag en ommelanden en hij zet zich als kaderlid van de FNV in voor de belangen van uitkeringsgerechtigden. 'Uiteraard gebruik ik mijn eigen ervaringen om anderen te helpen en weet je wat ook opvallend is? Ik geef namens Rover onbezoldigd advies aan de gemeente.'

Henk Toet heeft zijn draai gevonden. Naast zijn vrijwilligerswerk verzorgt hij zijn moeder. De Hagenaar woont alleen in een flatje en kan, als hij zuinig doet, rondkomen van zijn uitkering. 'Gelukkig ga ik verstandig om met de ontslagvergoeding van de KPN. Met passen en meten red ik het wel, en bij Rover en de FNV voel ik me in mijn element.'

Henk Toet ('Ik ben gelukkig mondig en wist mijn weg te vinden in dat doolhof van regeltjes en voorschriften') blijft fel gekant tegen werken zonder loon en is ervan overtuigd dat de verdringingstoets van Sadet Karabulut het juiste instrument is om gemeenten die uit de bocht vliegen tot de orde te roepen. 'Ook in een uitkeringssituatie heb je recht op een fatsoenlijk salaris voor gedane arbeid.'

tekst Robin Bruinsma en Rob Janssen

SADET KARABULUT: 'DIT IS GOED VOOR UITKERINGSGERECHTIGDEN, WERKZOEKENDEN, VAKBONDEN ÉN BEDRIJVEN'

› Wat moeten gemeenten nu anders gaan doen?

'Eerder waren er geen heldere criteria voor gemeenten en was de verdringingstoets geen duidelijke verplichting. Dat is nu met deze wet wel het geval.'

› En als gemeentes daar lak aan hebben?

'Kijk, gemeentes moeten de wetten en de regels uitvoeren. En dat doen ze doorgaans ook. We hebben de verdringingstoets nu expliciet gemaakt in een wet en dus moeten gemeenten het ook opnemen en uitwerken in een verordening. Maar dat is het niet alleen. Er wordt natuurlijk al jaren strijd geleverd op dit vlak. De wet geeft werkzoekenden, vakbonden en kleine werkgevers die er last van hebben een instrument in handen om mee terug te vechten. Omdat we het scherp hebben gedefinieerd en het een verplichting wordt, kan men naar de verdringingstoets verwijzen.'

› Geef eens een flagrant voorbeeld van waar we nu hopelijk van af zijn?

'Nou, wat dacht je van de bloemenvouwers in Aalten? Zij vouwden bloemen voor een commercieel bedrijf en de gemeente heeft daar een half miljoen euro winst op gemaakt. Terwijl de mensen geen loon kregen. En dat kon jarenlang duren. Maar ik heb ook voorbeelden van statushouders die onder het mom van een taaltraject bij de

HEMA te werk werden gesteld, terwijl een andere werknemer met een tijdelijk contract in uren werd teruggezet. Die statushouder deed dus gewoon exact hetzelfde werk. Niks taaltraject dus.'

› Je noemt de gemeente Aalten die eraan verdiende. Maar dat bedrijf toch ook?

'Zeker. Maar nu jij het woord bedrijf noemt; vergeet niet de bedrijven die er last van hebben vanwege de oneerlijke concurrentie. Bedrijven die gewoon wel netjes hun mensen betalen.'

› Er komt een nieuwe regering en een nieuwe coalitie en naar het zich laat aanzien zullen die rechts van signatuur zijn. Blijft deze wet overeind?

'Daar ga ik wel van uit. De wet is door de Tweede Kamer. Nu is de Eerste Kamer aan zet. Daar gaan we heel hard ons best voor doen. Ik heb er alle vertrouwen in dat dat gaat lukken.'

› En als straks in het coalitieakkoord opgenomen wordt: "Dit gaan we niet doen"?

'De Eerste Kamer heeft de wet al in behandeling genomen. En ik zie voorlopig geen coalitie tot stand komen. Als er geen gekke dingen gebeuren kunnen we de wet vóór de zomer in de Eerste Kamer behandeld hebben.' ●

Bloemenvouwers in Aalten in actie voor volwaardig loon.

AFSCHEID KAMERLEDEN

ADIEU DEN HAAG

Jarenlang legden ze hun ziel en zaligheid in hun Kamerlidmaatschap. En nu nemen ze afscheid en slaan ze nieuwe wegen in: 'Onze strijd gaat gewoon door.'

'Ulenbelt verandert niet'

Paul Ulenbelt
In de Kamer sinds 2006

'Oh, zijn die SP'ers ook al van die zakkenvullers? Er waren echt mensen die dat tegen me zeiden, toen ik begin dit jaar solliciteerde

naar de functie van pr-manager bij de NAM. Ze doorzagen niet meteen dat het een protest-sollicitatie was, een ludieke actie dus. Gelukkig veranderde dat toen ik met een groot bord met daarop 'protestsollicitatie' naar het NAM-hoofdkantoor ging. Maar goed. Wat ik nu ga doen weet ik nog niet. Ik heb diverse aanbiedingen gekregen en die ga

ik nu eens rustig op een rijtje zetten. Maar wees niet bang: Ulenbelt verandert niet. Als Kamerlid sta je hooguit wat meer in de publieke belangstelling. Ik ben en blijf SP'er en onze strijd gaat gewoon door.'

'Niet tot m'n 65^e in de Kamer'

Farshad Bashir
In de Kamer sinds 2008

'Toen ik in de Kamer beëdigd werd, was ik met mijn twintig jaar het jongste Kamerlid

ooit. Je weet dat je dan niet tot je 65^e in de Kamer kan blijven zitten. Nou ja, het kán natuurlijk wel... haha. Maar er komt een moment dat je toch iets nieuws wil gaan doen. En ik weet al wat dat is, ja. Ik ben momenteel bezig met het opzetten van een eigen zaak als belastingadviseur. Daar heb ik veel zin in. Maar het Kamerwerk heb ik zeker met heel veel plezier gedaan en ik vond het een eer om al die jaren de SP-kiezers te mogen vertegenwoordigen. Dankzij mijn aangenomen wetsvoorstel is het openbaar vervoer in de grote steden bevrijd van marktdwang. Dat was een hoogtepunt, net als mijn deelname

aan de Parlementaire Enquêtecommissie Woningcorporaties. Door de enquête kregen huurders meer zeggenschap en het toezicht op de woningcorporaties is versterkt.'

'Luxe-probleem'

Sharon Gesthuizen In de Kamer sinds 2006

'Dat ik een nieuwe baan heb als voorzitter van de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK) heb, is al langer

bekend. Maar wat me echt heeft verrast, is dat er daarnaast nog een heleboel andere aanbiedingen zijn gekomen. Daarvan een aantal uit de wereld van de kunst, wat naast de politiek een andere passie van me is. Bijvoorbeeld van een instelling die kunst in de openbare ruimte beheert. Zoiets zou ik er bijvoorbeeld nog bij kunnen doen. Ik vind het super dat zoveel organisaties me weten te vinden en iets in me zien; de eventuele invulling ervan is echt een luxe-probleem.'

‘Voortzetting van wat ik in de Kamer deed’

Harry van Bommel
In de Kamer sinds 1998

‘Ik heb het op dit moment feestelijk druk. Klinkt misschien raar, maar het is zo. Ik ben nu bezig met de voorbereiding van mijn taak als verkiezingswaarnemer in Armenië. Ook ben ik in de weer met het opzetten van een diplomatenopleiding in Suriname. Praat je over werk, dan ben ik op zoek naar een voortzetting van wat ik in de Kamer deed. Dus iets op het gebied van mensenrechten, democratie en internationaal beleid. Maar nu moet ik ophangen, want ik moet snel naar Den Haag. Mijn werkkamer en mijn dossiers opruimen.’

‘Sleutelpositie’

Tjitske Siderius
In de Kamer sinds 2013

‘Ik heb een nieuwe werkplek op het snijvlak van onderwijs en jeugdzorg, bij een Zwolse onderwijsinstelling. Door de decentralisaties is de verbinding tussen het passend onderwijs en de sociale wijkteams, maar ook bijvoorbeeld GGZ- en jeugdzorginstellingen, niet altijd optimaal. Hierin ga ik een sleutelpositie vervullen. Daarnaast ga ik onderzoek

doen naar leerlingen die geen onderwijs volgen en thuis zijn komen te zitten.’

‘Iets anders wat ik nog heel graag wil doen’

Arnold Merkies
In de Kamer sinds 2012

‘Af- en opbouwwerkzaamheden, daar ben ik mee bezig. Aan de ene kant moet er in Den Haag nog van alles geregeld worden en wil ik mijn Kamerlidmaatschap en de dingen die nog lopen netjes afronden. Aan de andere kant ben ik aan het solliciteren en me aan het oriënteren op eventuele opleidingen. Ik heb het werk in de Kamer heel erg graag gedaan, maar er is ook nog iets anders wat ik nog heel graag wil gaan doen. Wat dat precies is, dat horen jullie snel genoeg. Verder blijf ik actief lid in de afdeling Amsterdam. Uiteraard.’

‘Helaas nu alles loslaten’

Eric Smaling
In de Kamer sinds 2013

‘Ik ben teleurgesteld, ik stond namelijk op nummer 15. En in 2012 stond ik op 16 en toen viel ik eveneens nét buiten de boot (tot Eric in 2013 alsnog in de Kamer kwam als

vervanger van Manja Smits –red.). Ik moet nu alles loslaten, terwijl ik onder andere op het gebied van verkeer, energie, dierenwelzijn en ruimtelijke ordening goed bezig was. Ik ben natuurlijk wel blij dat we uiteindelijk 14 zetels hebben gehaald en niet 10 of 11, wat peilingen eerder voorspelden. Wat ik nu qua werk ga doen weet ik nog niet. Er komt wel weer wat op mijn pad.’

‘Veel vertrouwen in de nieuwe fractie’

Henk van Gerven
In de Kamer sinds 2006

‘Heel jammer dat we niet een stuk of twintig zetels hebben gehaald, want dan had ik mijn werk in de Kamer kunnen voortzetten. Ik vind het Kamerlidmaatschap een zeer eervol beroep. Je opereert toch op het hoogste politieke platform, in mijn geval voor betere gezondheidszorg en bescherming van natuur en milieu. Bijna een miljoen mensen hebben op 15 maart op de SP gestemd en ik heb veel vertrouwen in de nieuwe fractie. De SP blijft het instrument om de wereld socialer te maken en ik blijf dan ook actief in de partij. Zoals ik dat al veertig jaar ben.’

tekst Rob Janssen
foto's Wiebe Kiestra

> EERSTE HULP VOOR AMBULANCEZORG

foto: Suzanne van de Kerk

Renske Leijten in gesprek met ambulancemedewerkers.

‘Dit wordt misschien wel het eerste besluit dat de opvolger van minister Schippers moet nemen’, aldus SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten tijdens een bezoek aan Ambulancezorg Hollands Midden. ‘De ambulancedienst moet als publieke dienst behouden worden.’ Een overweldigende meerderheid van het ambulancepersoneel en van de bevolking steunt dit idee.

‘Niet mee stunten’

Minister Schippers probeerde al eerder marktwerking in de ambulancedienst te introduceren. Leijten: ‘Na twee verlengingen is het de hoogste tijd voor een

permanente wet. Per dag worden er tweeduizend spoedritten gereden. Daarmee moet je niet stunten.’ Maar liefst 92 procent van het ambulancepersoneel wijst marktwerking in de ambulancezorg af. Ook onder de bevolking kan marktwerking in de ambulancezorg niet op steun rekenen; slechts 14 procent van de Nederlanders vindt dat een goed idee. Dit blijkt uit een onderzoek dat de SP hield onder ambulancepersoneel en uit een opiniepeiling van Maurice de Hond.

sp.nl/ZJy

> DISCRIMINATIE VAN ROLSTOELERS

Mensen met een beperking moeten net als iedereen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Gelders SP-Statelid Maurits Gemmink heeft daarom schriftelijke vragen gesteld aan het provinciebestuur over de maatregel om rolstoelers zonder Wmo-indicatie te weren uit de regiotaxi's. ‘Is deze maatregel niet in strijd met de grondwet?’

sp.nl/ZJC

> FAMILIE OP ÉÉN

André Muller, SP-wethouder in Zuidplas, heeft ontslag genomen omdat het wethouderschap niet langer te combineren was met zijn privéleven. ‘Mijn gezin is mijn topprioriteit en dat heeft momenteel mijn volle aandacht nodig. Maar ik vind het uiteraard jammer. Ik heb prachtige dossiers in mijn periode als wethouder zien groeien en bloeien.’ Fractievoorzitter Jan Baas: ‘We betreuren het vertrek van André, maar je familie moet altijd op één staan en we respecteren en vinden het dapper dat André die keuze zo maakt.’ Het ziet ernaar uit dat hij niet wordt vervangen, maar het coalitie-akkoord blijft overeind.

sp.nl/ZJ9

foto: Suzanne van de Kerk

COLUMN

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

JONGEREN EN EUROPA

Op 21 maart was het feest in het Europees Parlement: tijdens een plechtige bijeenkomst werd gevierd dat 60 jaar geleden het Verdrag van Rome werd aangenomen. En er was een heus Burgerparlement. Dat kwam erop neer dat de bezoekersgroepen die die dag toch al door het EP werden ontvangen, de plenaire zaal werden ingesleurd, om daar vragen te stellen aan de fractievoorzitters.

Als Eurofractie vonden we dat niet zo'n interessant model. Dus besloten we een oproep te doen aan mensen die zich slachtoffer

voelen van de EU, om op onze kosten naar Brussel te komen en niet alleen bij het Burgerparlement te zijn, maar ook hun verhalen te delen met de SP-delegatie en te kijken wat we nog meer kunnen betekenen voor gewone mensen in plaats van de agenda te volgen van de Europese bubbel.

Het leverde een interessante mix op van mensen en we hebben er veel van opgestoken, en misschien nog wel het meest van de leerlingen en docenten die de kritiek van de SP op de huidige EU delen. Ze hadden als belangrijkste boodschap: jongeren houden niet van gezeur. Die willen verhalen horen die ze kunnen inspireren. Dat de EU op de schop moet en dat de euro onhoudbaar is, daar zijn ze het best mee eens, maar het inspireert maar matig. Daarom moeten we als Eurofractie ook laten zien wat we wél willen. Jongeren raken geïnteresseerd als we initiatieven nemen om een einde te maken aan woekerprijzen voor concertkaartjes, als we werken aan duurzaamheid en als we zorgen voor maatregelen tegen postbusbedrijven die alleen opgericht worden voor belastingontwijking of uitbuiting van werknemers. Deze uitdaging pakken we op; want als geen ander weet de SP hoe we kunnen werken aan een betere wereld, in Nederland en in Europa.

LINKSVOOR **NEUS AAN NEUS MET EEN WILD ZWIJNTJE**

Tamara Koppelaar (38) is afdelingsvoorzitter van de SP Rheden. Ze woont met haar vriend en twee labradors aan de rand van de Veluwe, waar ze dagelijks rondstruint. 'Ik ben echt een buitenmens. Zet mij op een bankje in het bos en ik geniet. Zeker in deze tijd van het jaar, met al dat wild. Toen ik hier zeven jaar geleden kwam wonen, kende ik niemand. We komen uit het westen van het land en wilden graag wat meer in de natuur wonen. Ik was al actief in de afdeling Sliedrecht en werd hier meteen heel hartelijk verwelkomd. Mede dankzij de SP raakte ik dan ook snel ingeburgerd.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› Wild en honden, gaat dat wel samen?

'Jazeker. Er is een omheind losloopgebied, waar ik veel met ze train. Dan staan de wilde zwijnen soms gewoon door het hek te kijken wat we aan het doen zijn. Ze zijn heel rustig en vertrouwd met elkaar. Mijn jongste labrador heeft weleens neus aan neus gestaan, door het hek heen, met een jong zwijntje. Dat is zo mooi.'

› Wanneer ben je lid geworden van de SP?

'In 2003, de tijd van Balkenende 1 en de LPF. Ik zag al die politieke onrust en voelde zoveel boosheid en machteloosheid. Ik wilde iets dóén, meedoen aan acties, betrokken raken.'

› Wat is jouw SP-moment?

'Bij onze Hulpdienst hebben we al vaak mensen kunnen helpen die vastlopen in het contact met de gemeente, bijvoorbeeld bij het aanvragen van schuldhulpverlening. Een paar jaar geleden merkten we dat veel mensen problemen hadden met WorkFast, een reïntegratiebedrijf voor mensen met een bijstandsuitkering. Na diverse acties zette de gemeente de samenwerking met WorkFast stop. Het besef dat we dat als afdeling voor elkaar gekregen hadden, samen met

de mensen die ondanks intimidaties aan de bel hadden getrokken, dat was echt een bijzonder moment. Voor actie voeren heb je een lange adem nodig, je loopt vaak tegen muren en soms lukt het niet. Gelukkig ben ik wel een doorzetter. En op zo'n moment, als je echt iets hebt bereikt om het leven van mensen beter te maken, dan weet ik weer waar ik het voor doe.'

› Wat is je favoriete plek op de wereld?

'Zweden. Vanwege de totale rust en de uitgestrekte natuur. De mensen zijn er ook rustiger, lijkt het wel. Ik heb reuma en moest eens tijdens een vakantie in Zweden naar het ziekenhuis. Het was opvallend hoe rustig en vriendelijk iedereen daar was.'

› Wat brengt de kapitalist in jou naar boven?

'Mijn honden, ik heb van de week nog een nieuw riempje voor ze gekocht.' ●

TIJMEN REKENT AF

WIE Tijmen Lucie (1983), hoofdredacteur van *Spanning*, het tijdschrift van het wetenschappelijk bureau van de SP

LEEST *De rekening voor Rutte: de Teevendeal, het bonnetje en de politieke prijs voor leugens*. Bas Haan, uitg. Prometheus

› Wat heb je gelezen?

‘Een fascinerende reconstructie van een doofpotaffaire: een goed geschreven pageturner van onderzoeksjournalist Bas Haan over de zogeheten Teevendeal. Best shockerend om te lezen hoe politici doelbewust probeerden de waarheid te verdonkeremen. Maar heel goed dat zijn werkgever, Nieuwsuur, Haan de vrijheid gegeven heeft om jarenlang zoveel tijd aan dit onderwerp te besteden.’

› De Teevendeal, wat was dat ook weer?

‘De deal die voormalig staatssecretaris Fred Teeven in zijn tijd als officier van justitie sloot met crimineel Cees H. Ministers en Kamerleden van de VVD hebben er alles aan gedaan om de Tweede Kamer onjuist te informeren over de 4,7 miljoen gulden die Cees H. mocht houden door deze deal. Uiteindelijk zijn maar liefst vier VVD-prominenten, onder wie staatssecretaris Teeven zelf, afgetreden vanwege deze doofpotaffaire.’

› Waarom werd de Kamer verkeerd geïnformeerd?

‘Vermoedelijk door een cultuur van list en bedrog waar ze normaal gesproken mee weggomen. Ironisch genoeg is de Teevendeal uiteindelijk zo groot geworden, juist doordat vanaf het begin af aan gelogen werd in de hoop de affaire klein te houden. Die cultuur is zo schadelijk voor de geloofwaardigheid van de politiek. Als je dit boek leest,

‘WAT EEN STEL LIEGERS EN BEDRIEGERS’

denk je echt: wat een stel liegers en bedriegers bij elkaar. En waarom? Ze hadden ook gewoon uit kunnen leggen hoe de deal in elkaar stak.’

› Is het nu klaar met deze affaire, of komt er nog meer?

‘Dat blijft de hamvraag. Rutte ontkent nog steeds dat hij op de hoogte was, terwijl Haan in een interview heeft gezegd verschillende anonieme bronnen te hebben die zijn bewering tegenspreken. Zal er direct bewijs boven tafel komen dat Rutte wel op de hoogte was?’

› Maar goed dat de SP weigert samen met de VVD te regeren dus?

‘Deze doofpotaffaire is niet typisch voor de VVD, hoewel er wel alleen maar VVD’ers bij betrokken zijn geweest. Daarbij was de

VVD het afgelopen jaar weer de partij met de meeste integriteitsschandalen. Maar ook andere partijen maken zich er schuldig aan. Macht moet daarom altijd gecontroleerd worden.’

› Ook als de SP aan de macht is?

‘Ja, absoluut! Ook al hebben we als SP integriteit hoog in het vaandel staan en wordt Emile Roemer terecht als de meest betrouwbare lijsttrekker gezien, ook wij kunnen niet helemaal uitsluiten dat het ons nooit zal gebeuren. Daarom is het vanuit bewustwording heel goed om dit boek te lezen en is onderzoeksjournalistiek zo ontzettend belangrijk.’

› Doet de *Spanning* aan onderzoeksjournalistiek?

‘Als wetenschappelijk bureau van de SP doen we onderzoek op een andere schaal. Maar dit boek is voor ons wel echt een voorbeeld hoe je een zaak tot op de bodem kunt uitzoeken: door met heel veel betrokkenen te praten en alles over je onderzoeksonderwerp te lezen. Wij richten ons bijvoorbeeld op de kosten van de marktwerking in de zorg en op de vercommercialisering van de wetenschap. Onlangs is ons rapport ‘De publieke sector aan het woord’ verschenen: daarvoor hebben we de afgelopen jaren met ruim 60 duizend werkers in de publieke sector gesproken.’

› En dan kom je de VVD ook weer tegen.

‘Uit die gesprekken worden wel de gevolgen van ruim dertig jaar neoliberaal beleid duidelijk inderdaad, waar de VVD in hoge mate verantwoordelijk voor is geweest. Aan dat afbraakbeleid willen wij een einde maken en juist dat maakt het zo moeilijk om op landelijk niveau met de VVD samen te werken.’ ●

tekst Jola van Dijk

Bedankt kabinet

De pensioenbetalers twee jaar pensioen afpakken. Om maar te zwijgen van de mensen die al voor de gerechtigde pensioenleeftijd versleten zijn. De dekkingsgraad minimaal 105 procent en pensioen zonder prijsindexering. Maar dat van de Europarlementariërs wordt verhoogd. De economie is gegroeid. Dat komt omdat de wereldeconomie is gestegen, niet door het kabinet. Elke dag zijn er vele kinderen die met een lege maag naar school gaan en mensen die onder de armoedegrens leven. Het aantal voedselbanken blijft stijgen. Maar het belastingparadijs Nederland blijft bestaan. Mensen die volledig letterlijk of

figuurlijk de weg kwijt zijn maar nergens onderdak kunnen vinden omdat de verzorgingshuizen en bejaardenhuizen door bezuinigingsdrift gesloten werden. Dit allemaal lag wel aan het kabinet van VVD en PvdA!

B. de Vree, Rijen

Sorry!

In alle campagnedrukke zijn er enkele vervelende foutjes in de vorige Tribune geslopen. De foto van Emile Roemer op pagina 6 is gemaakt door Nynke Vissia en die op pagina 9 door Rob Nelisse. De foto's bij het artikel 'Reken af met Rutte' op pagina 21 en 22 zijn van Franco Gori.

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)*: _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Tribune april 2017

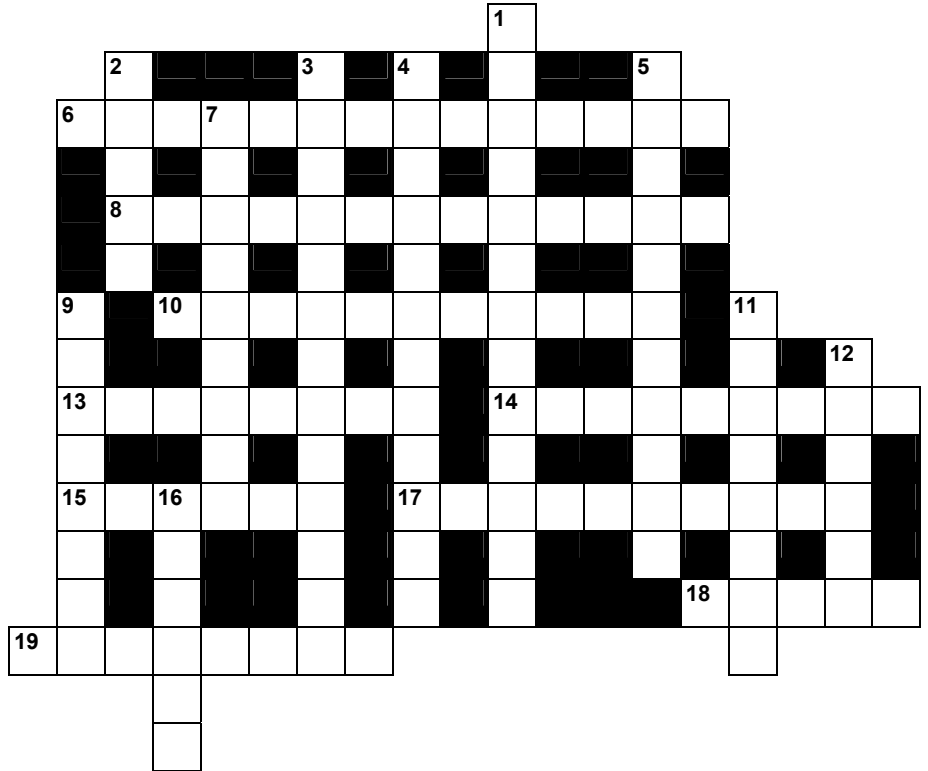
CRYPTOGRAM

Horizontaal

6 Onvoorzien, juist nu zo'n samenloop van omstandigheden. (9,5 en 14) 8 Professioneel sporter tekent protest aan tegen knockout. (13) 10 Staat er in de stal een beetje als een houten Klaas. (11) 13 Bij honderd graden heeft de kok het wel gehad. (8) 14 (is een) Gevangenis voor een amoebe. (9) 15 Doorgang met kokerblik? (6) 17 Gaat op school óver de kinderen, zónder de kinderen. (10) 18 Aan bod voor de schoonmaak. (5) 19 Kermisattractie gevaar op de weg! (8)

Verticaal

1 Studiebenodigheden zwemmen in groepen. (13 en 6,7) 2 Klinkt alsof er gepiekerd wordt in het bad. (5) 3 Huwelijksfeest met slechte afloop, in de Bartholomeusnacht. (13) 4 Voedt (deel van) het spoor. (12) 5 Boekenplank is klaar dankzij hamer. (11 en 6,5) 7 Helemaal naar Las Vegas om je fortuin te verliezen. (3,6 en 9) 9 Zpringerig insect? (8) 11 Is ook 50% dicht. (8) 12 Titel vereist dat je geslagen wordt. (6) 16 Verwante van 'd'. (6 en 5,1)

NUMMERPLAATJE

De puzzel bevat een aantal 'cellen' in een tabel, en een aantal omschrijvingen die naar getallen (ook jaartallen, tel. nummers etc.) verwijzen. Slechts een deel van alle vakjes is nodig om de puzzel op te lossen: maak de cellen van de correcte getallen zwart, en uiteindelijk zal een symbool verschijnen. Dit symbool vormt de oplossing. Omschrijvingen zijn veelal opzettelijk beperkt, en het zwart ámaken van de verkeerde cellen zal het nóg lastiger maken. Veel plezier!
Deze keer zijn de getallen verbonden aan Nederlandse Politiek.

Omschrijvingen

De 17 miljoenste /
Voorzitter van 'De Raad' /
...van de Tweede Kamer /
Pincode voor onveilige ministers /
Daar gaat m'n OPA! /
Staatsregeling voor het Bataafsche Volk /
Thonik's Gouden Loeki /
Paars /
DS' /
Ongepeild /
Plus /
SP in oppositie! /
PPNL Yarr /
Libertariaans van Hollandse Bodem /
De eerste helft... /
DWARS /
Gereformeerde Geboorte, 3 letters /
En dan nu: De Fryske Nasjonale /
D /
Het roer moet om! /
1+2= /

Opkomende kiespijn /
Fusie PPR/CNP/PVP.

1991	Sub0	1993	66	1962	++	+
50+	3333	0_0	O^O	1811	1918	1799
50-	-50	070-318	2211	1798	01101 011	225
12x	4096	21-03 2016	21-03 2017	15-02 2017	-6	15-03 2017
1994-2002	1957	70	2016	1990	20-20	2008
02-10 1912	05- 1994	1646	04-04 2014	11/11	50	14-27 jaar
9/9/1	2001	2010	15-28 jaar	2013	01-01 2017	1933

OPLOSSINGEN MAART

CRYPTOGRAM

Horizontaal 6) Breda 7) Advocaat 9) Minister 11) Ius 12) Bruto 13) Leus 15) Regelgeving 18) Handelsoorlog 22) Inburgeringstoets 24) Orde 26) Diplomaten 29) Dimmen 30) Dales 31) Kiezersbedrog 33) Verstandhouding 36) DDR 37) Valkenjacht 38) Rolzaal. **Verticaal** 1) Gremium 2) Udink 3) Last 4) Actieleider 5) Habsburg 8) Vermogensongelijkheid 10) Spreekverbod 14) Defensie 16) Achterban 17) Bonnetjesaffaire 19) GS 20) Bondgenoten 21) Stem 23) Romme 25) Zeggenschap 27) IND 28) NPS 32) Radicaal 34) SER 35) Denk 39) ZS (zonder stemming).

CODEKRAKER

Horizontaal Opkomst; EZ (Economische Zaken); ZE (Zijne Excellentie); Winst; Network. **Verticaal** Oss; Kieswet; MP; Tweet; Unie; CPN. 9-Omringd
1) Visie 2) Trust 3) Knipt 4) Beton 5) Sport 6) Brits 7) Tunes 8) Huilt.

EINDOPLOSSING

Stemwijzer

De winnaar van maart is Jan Fondse uit Tholen. Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 26 april 2017 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

NOG WEL EENS EEN AIVD ER GEZIEN, HIER, DE LAATSTE TIJD?

KUNNEN WE NOG WEL VRIJ-UIT SPREKEN?

NO MET WIJFI

EH...NEE, NOU JE HET ZEGT, IK KAN HET ME NIET HERINNEREN TENZIJ...

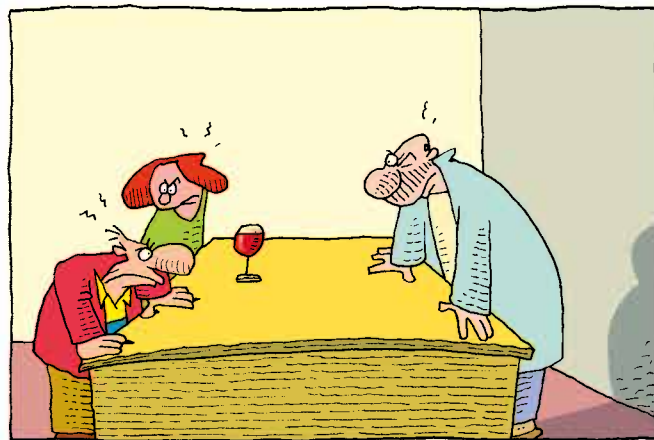
TENZIJ WE DE AIVD ALTIJD AL OVER DE VLOER HEBBEN GEHAD...

MAAR...

DE AIVD IS NOOIT WEGGEGEEST

HET ZIJN ROTZAKKEN

WIE?!

NEE, HO...IK BEDOEL DE AIVD IS OVERAL, ALTIJD...

ZE HEBBEN ACHTERDEURTJES VOOR ALLE APPARATEN WAAR SOFTWARE IN ZIT OF DIE MET INTERNET ZIJN VERBONDEN...

NIET JULIE NATUURLIJK...

EN DAT IS ALLEEN NOG MAAR WAT WE ZEKER WETEN...

DE KOELKAST DIE AUTOMATISCH BESTELINGEN DOORGEEFT

DE WIFI

AL ONS GE-APP OP DE SMART PHONES

DE TELEVISIE DIE MEELVISTERT

DE AIVD VOLGT HET

DUS ALS IK NOU IETS RADICAAIS OP MIJN TELEFOON TYP...

DAN KRIJGEN WE SNEL BEZOEK

... NOU, DAT GEEFT OOK NIET VEEL VERTROUWEN IN DIE AIVD, ZO LANG ALS DAT DUURT...

JAJA, MAAR HET IS WEL VEEL WAT ZE MOETEN DOEN: 17 MILJOEN KOELKASTEN, 24 MILJOEN TELEVISIES, AL DIE TELEFOONS EN INTERNET IN DE GATEN HOUDEN...

DAT KOST MENSKRACHT!

O, DUS DE AIVD HEEFT MEER DAN GENOEG WERK OM ALLE WERKZOEKENDEN PLUS ALLE ASIELZOEKERS AAN EEN BAAN TE HELPEN EN DE ECONOMIE IN EEN KLAP UIT HET DAL TE TREKKEN...

ZE DEJGEN NIET

EN ZE DOEN HET NIET...

HET ZIJN ROTZAKKEN BIJ DE AIVD

IK HEB ALTIJD AL EEN HEKEL GEHAD AAN DE AIVD...